

Valo yössä

Pian MTV:n uutisia ei enää
tehdä Suomessa öisin. » 8

Terveisiä äärioloista

Harrastelehtien tekijät suhtautuvat työhönsä yleensä intohimoisesti, sillä pienilevikkistä julkaisua tehdessä ei kannata tuntipalkkoja laskea. Mutta intohimosta syntyy parhaimmillaan vaikuttavia teoksia.

Vapaalaskuun keskittyvän *Huippu*-lehden uusimmassa numerossa (5/2014) julkaistiin valokuvaaja **Tero Revon** kuvareportaasi ret-

kikunnasta, joka vietti kolme viikkoa Huippuvuorilla. Tekstistä käy ilmi, että keli oli poikkeuksellisen kylmä, ja kuussa näkyy jylhiä maisemia. Pieneksi taitettu kuva vuoristoppaan monoista pysäyttää katsomaan. Monot ovat niin jäässä, että niitä täytyy lämmittää kynttilöillä ennen käyttöä.

Harrastelehdille soisi laajempaa näkyvyyttä,

sillä tällaisia tarinoita tulee harvoin vastaan yleisaikakauslehdissä. ”Report” tarkoittaa ”tuoda takaisin”. Tero Repo on käynyt jäätyneessä maailmassa ja tuonut kuvat mukanaan meidän nähtäväksemme. Ollaan journalismin alkulähteillä.

Arttu Muukkonen
arttu@yksitoista.fi

KIRJOITTAJA ON KUVAJOURNALISTI.

Tuikkujen hehkussa. Vuoristo-opas Samuel Anthamattenin monet vertyvät Huippuvuorten 30 asteen pakkasessa.

numeraali

7,62

Journalistien työttömyys oli marraskuussa 7,62 prosenttia. Lisäksi 0,9 prosenttia oli vuorotteluvapaalla. Viime vuonna samaan aikaan työttömyysprosentti oli 6,12. Journalistien työttömyys oli kuitenkin työttömyyskassa Finkan asiakasryhmistä alhaisin. Koko kassan työttömyysprosentti oli marraskuussa 8,87.

LÄHDE: TYÖTTÖMYYSKASSA FINKA

poimuri

Uutisen pitää myös olla myyvä. Mitä yllättävämpi, epätavallisempi tai kauheampi tapahtuma, sen parempi uutinen. Jos tietomme maailmasta olisi pelkästään uutisten varassa, luulisimme ongelmana olevan koiria purevat miehet eikä miehiä purevat koirat.

Avaruustähtitieteen professori **Esko Valtaoja** Turun Sanomissa 2. joulukuuta

Kohun nostattaminen oli paitsi turhanaikaista myös ammattitaidotonta journalismia. Se olisi ollut uutinen, jos kukaan ei olisi marssinut Leea Klemolan ”Maaseudun tulevaisuus” -näytelmän ennakkoesityksestä ulos.

Kulttuuritoimittaja **Rolf Bamberg** Demari.fi:ssä 3. joulukuuta

Toimittajalla on nykyisin oltava käsitys siitä, millaiset uutiset lähtevät leviämään suurille kansanjoukoille kansalaismedian kautta. Silti sosiaalisen median kanssa ei pidä lähteä uutiskilpailuun silloin, jos sen seurauksena joutuisi luopumaan toimittajan huoneentaulun periaatteesta: ”Ajattele, harkitse, tarkista”.

Toimittaja **Jaana Hänninen** Itä-Savossa 1. joulukuuta

mitenkäs nyt?

Ilta-Sanomat järjesti äänestyksen vuoden turhakkeesta ja julkaisi tuloksen 2. joulukuuta. Ehdokkaat oli lainattu Suomen Luonnon vuosittaisesta äänestyksestä, jonka tulospöytäkirja oli 12. joulukuuta. Oliko tämä reilusti tehty, päätoimittaja Ulla Appelsin?

On outoa vihjata, että tässä olisi toimitettu epäreilusti. *IS* halusi vilpittömästi antaa tärkeälle asialle huomiota. Jutuissamme annettiin kreditit *Suomen Luonnolle*, joka sai melkoista näkyvyyttä. Teemme omia äänestyksiä monista kisoista. *IS* ei valitse virallisia voittajia, mutta voimme kysyä lukijoidemme mielipidettä. Se kuuluu sananvapauteen.

Markku Lappalainen
markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Uuteen aikaan

Journalistiliitto astuu vuodenvaihteessa uuteen aikaan, kun Helsingissä 10.–12. joulukuuta kokoontuneen valtuuston valitsema luottamusmiesshallinto tarttuu toimeen. Uusi puheenjohtaja **Hanne Aho** saa johdettavakseen perinpohjaisesti uudistuneen hallituksen, jossa on mukana vain kaksi aiemman hallituksen jäsentä. Runsaasti oli uusia kasvoja myös valinnat tehneessä valtuustossa.

Vilkkaasti keskustelleen ja määrätietoisesti kantaa ottaneen valtuuston puheissa toistui halu ja tarve uudistua. Toimintaympäristön raju muutos asettaa liitolle haasteita, joihin täytyy hakea uusia, luovia ratkaisuja – unohtamatta perustehtävää, edunvalvontaa.

Mitä uudistuminen käytännössä tarkoittaa, sitä valtuusto ei määritellyt. Sitä ei yksittäisissä puheenvuoroissakaan kukaan konkreettisesti luonnehtinut. Se on uuden puheenjohtajan ja hallituksen ensimmäisiä tehtäviä. On luotava tilannekuva liitosta ja sen ydintoiminnan tilasta. On laadittava käytännön suunnitelma, jossa ohjelmalliset linjaukset muunnetaan toiminnallisiksi

tavoitteiksi.

Tälle työlle antaa hyvän pohjan valtuuston hyväksymä toimintaohjelma, jossa luonnostellaan muun muassa tavoitetta Journalistiliitosta koko media-alan ammattiliittona. Jäsenpohjaltaan laaja ja riittävän kattavasti alan työntekijöitä edustava liitto pystyy toimimaan tuloksellisesti yhä monimuotoisemmassa ympäristössä. Alan aineellisia ja ammatillisia etuja voidaan tehokkaasti puolustaa ja parantaa yhdessä toimien.

Työehtojen yhtenäistäminen, reilujen työnteon ehtojen edistäminen ja freelancerien aseman vahvistaminen työmarkkinoilla ovat jo tuttuja tavoitteita, joiden toteuttaminen edellyttää yhä vahvempaa vaikuttamista yhteiskunnan eri tasoilla. Tässä onnistuminen vaatii eri toimijoiden yhteistyön tiivistämistä ja laajaa verkostoitumista: kumppanuuksia ja yhteiskuntasuhteita.

Tälle on luotu perustaa jo **Arto Niemisen** puheenjohtajuuden aikana. Iso kysymys on, miten toimintaan saadaan lisää tehoa – miten kehittää järjestöä ketterämmäksi ja tehokkaammaksi.

”Vaikka valoa on vähän, se on todella kaunista. Kirkkaana päivänä värit ovat ihan mielettömät.”

Freelancekuvaaja Kaisa Sirén

mediakritiikki

JOURNALISTI ARVIOI JOURNALISTISIA TUOTTEITA.

toimii

Toivoa ruuhkaan

Kodin Kuvalehti

Mikä? Vuonna 1967 perustettu naisten- ja kodin lehti, joka lupaa viihdyttää, palvella, opastaa ja koskettaa. Kertoo olevansa Suomen suurin naistenlehti ja tavoittavansa noin joka neljännen naisen. Julkaisija Sanoma Media Finland.

Päätoimittaja: Minna McGill.

Painetun lehden lukijamäärä: 438 000 (KMT syksy 2013/keväät 2014). Kotiliedellä oli 338 000 ja Kotivinkillä 241 000 lukijaa.

Sanomalehti- ja uutismies **Mikael Pentikäinen** sanoi *Journalistissa* 14/2014, että hyvä journalismi hakee ratkaisuja ja jättää toivon tunnelman. Keväällä uudistunut *Kodin Kuvalehti* tarjoaa ruuhkavuosiaan eläville naisille molempia.

Alun isoissa henkilöjutuissa puhuvat naiset ja joskus myös miehet, jotka ovat löytäneet oman tapansa käsitellä elämänsä kriisejä ja sisäisiä pakkoja. Taiten kirjoitetut ja kuvatut jutut vetävät, koskettavat ja viestivät, että selviytyminen on mahdollista.

Silti toivo liittyy muuhunkin, pienempään. Lehti ehdottaa konkreettisia ratkaisuja, joilla arjesta saa helpompaa ja kivempaa. Se myös rohkaisee relaamaan: *Mikä avuksi siivousneuroosiin? Vaienna sisäinen kriitikosi. Annan lasten hyppiä pöydillä.*

Rentouteen kannustamisessa piilee kuitenkin ristiriita. Perinteikkään kodinlehden pakollista sisältöä ovat säilöntä- ja leivontaekstrat ja vaivannäköä vaatineet sisutukset. Kepeiksi kuorutetuinkin ne kuiskivat: näin se pitäisi sittenkin tehdä.

Sydämellisestä tunnelmasta todellisuuteen palauttaa myös L'Orealin kanssa tehty muuttumisleikkisarja. Sen perässä mainostetaan jutuissa suositteluja tuotteita.

Kodin Kuvalehdessä ovat perinteisesti näkyneet lukijat. Uudistus nosti entistä vahvemmin esiin myös tekijät, mikä tuo printtiin modernia, somemaista otetta. Toisaalta tekijöiden on pysyttävä hereillä, jotta palstoista ei tule itseään toistavia päiväkirjoja.

Kodin Kuvalehteen liittyy sellaisia määreitä kuin Suomen suurin naistenlehti ja arvostetuin naistenlehti-brändi. Nykyistä edellinen päätoimittaja veti sitä seitsemäntoista vuotta.

Uudet vetäjät ovat uudistaneet lehteä rohkeasti mutta

Ratkaisun avaimia. Kodin Kuvalehti ehdottaa, miten arjesta – ja juhlasta – saa helpompaa ja kivempaa.

ei uhkarohkeasti. Perustaa ovat edelleen ihmiset ja ruoka, mutta työtä on todella tehty sen miettimisessä, miten asiat pannaan esille ja minkä takia.

Tuloksena on lehti, josta löytyy tarttumapintaa koko illaksi tai vain hetkeksi. Sen tekstit ja ulkoasun läpäisee vahva oma ääni, joka on samaan aikaan harkittu ja runsas, vakava ja hauska, viimeistelyä ja leikkisiä.

Nina Erho

Raivostuminen tekee hyvää

Syksyllä 35 vuotta täyttänyt *Kansanradio* on mieliteitä jakava helmi. Toiset se karkottaa Radio Suomen taajuudelta, toiset se houkuttelee vastaanottimen ääreen. Ajoittain ohjelman ystäväkin saattaa raivostua soittajien monenkirjavista kannoista. Se tekee ihan hyvää.

Taidolla toimitettu ohjelma on pitänyt suosionsa. Ylen mukaan *Kansanradiolla* on viikottain yli 400 000 kuulijaa. Juhlalähetyksessä kysymyksiin vastasi tasavallan presidentti.

Osalle *Kansanradio* on vain ironista viihdettä. Yli sadan viikottaisen soiton perusteella äänimuotoiselle yleisönosastolle on kuitenkin aito tarve. Se luo puhelintoivekonserttien tapaan yhteisöllisyyttä, asiapitoisesti.

Kaikissa ohjelmissa luetaan nykyisin nettikommentteja, mutta harvassa kansaa kuunnellaan aidosti. *Kansanradiossa* kuunnellaan, vaikka mielipiteensä esittäisi laulaen.

Marja Honkonen

KANNEN KUVA: AAPO HUHTA

Mainostulojen romahdus tappoi tuulikaappilehdet

Janne Salomaa, teksti
Jussi Vierimaa, kuva

Median murros koettelee rajusti noutopistelehtiä. Viime vuosina ovat lopettaneet muun muassa City, NHL, Cult24 ja Sue.

Ravintoloiden tuulikaapeissa oli kymmenen vuotta sitten tungosta. Monen baarin ovelta saattoi napata ilmaiseksi puoli tusinaa lehteä: *Cityn*, *Metropolin*, *Nöjesguiden*, *Voiman*, *Suen* ja *Johnny Kniga* kertoo lehden. Nyt jäljellä on paperisena enää

Voima, joka sekin on talousvaikeuksissa.

Viimeksi lopettamisesta ilmoitti marraskuussa turkulainen musiikkilehti *Sue*. Kustantaja Suezinen hallituksen puheenjohtaja **Ilari Juhanmäki** kertoo, että lehden mainosmyynti on laskenut viime vuosina kymmeniä prosentteja.

Suen toimituspäällikkö **Ari Vöntänen** kertoo, että tulojen lasku näkyi lehden teossa aluksi sivumäärän vähentymisenä ja loppuvaiheessa myös tekijöiden motivaation hiipumisena.

Jo tämän vuoden toukokuussa sosiaalisessa mediassa ilmoitettiin *Suen* nimissä, että lehti ”lopetetaan tarpeettomana”. Vöntänen käsityksen mukaan ”kyse oli yhden turhautuneen ihmisen harkitsemat-

”Näissä töissä niin tärkeä tekemisen meininki alkoi huveta.”

Ari Vöntänen, *Suen* toimituspäällikkö

tomasta heitosta”.

”Siinä vaiheessa lehden lopettamisesta ei vielä oltu puhuttu, mutta ilmassa oli kyllä väsymyksen ja lamaannuksen merkkejä. Näissä töissä niin tärkeä tekemisen meininki alkoi huveta.”

Myös Voima Kustannus on kärsinyt talousvaikeuksista. Kesällä 2013 yhtiö lakkautti *Normihomolehti NHL:n*. Tämän vuoden lokakuussa se antoi potkut *Voiman* päätoimittaja **Kimmo Jylhämmölle**, ja osa toimituksesta irtisanoutui protestiksi.

Voima Kustannuksen hallituksen puheenjohtajan **Tuomas Rantasen** mukaan yhtiön talous on nyt hallinnassa.

”*Voimaa* tehdään niin kauan kuin taso on tekijöiden mielestä riittävän hyvä. Tässä tilanteessa pelkkään nettilehteen siirtyminen ei ole vaihtoehto, koska pape- rilehden mainostuottojen siirtäminen net- tin puolelle ei tunnetusti ole helppoa.”

Rantasen arvioi *Voiman* mainostulo-

HSY:n valtuustoryhmää. Marjaana Varmavuori, Lauri Lähteenmäki ja Jussi Lankinen pohtivat jäsenmaksuasiaa. Lähteenmäki esitti valmistelun korotuksen puolittamista, mutta hallituksen esitys voitti lopullisessa äänestyksessä.

Journalistiliiton jäsenmaksu nousee

Journalistiliiton valtakirjaperinnän piirissä olevien jäsenen jäsenmaksu nousee 1,4 prosenttiin palkasta vuonna 2015. Aiemmin maksu on ollut 1,3 prosenttia.

Freelancereiden maksun prosenttiosuus pysyy yhdessä prosentissa. Liiton perusmaksu on ensi vuonna 15 euroa kuukaudesta. Se on aiemmin ollut 12 euroa.

Eläkeläisistä jäsenmaksu tulee vuonna 2016 ja sen jälkeen eläkkeelle jääville. Maksu on puolet perusmaksusta.

Päätökset jäsenmaksuasioista teki Journalistiliiton valtuusto. Päätökset olivat liiton hallituksen esitysten mukaisia.

Valtakirjaperinnän piirissä olevien jäsenmaksusta valtuusto kävi pitkän keskustelun. Hallitus esitti maksuun korotusta, koska liiton budjetit ovat jo vuosia olleet alijäämäisiä ja työttömyyksen kasvun tarvitsema osuus maksuista on nousemassa merkittävästi.

Hallituksen esityksen kanssa eri mieltä olleet valtuuston

jäsenet varoittivat, että maksun nostaminen saattaa karkottaa nykyisiä ja potentiaalisia jäseniä. Osa olisi halunnut ennen maksun nostamista vielä seurata taloustilanteen ja jäsenmaksukertymän kehitystä.

Myös liiton uuden puheenjohtajan **Hanne Ahon** mielestä maksun nostamista olisi voinut lykätä.

Hallituksen esityksen kanssa oli lopulta vastakkain valtuustosta noussut ehdotus maksun nostamisesta 1,35 prosenttiin. Hallituksen esitys voitti äänin 50–23. Eläkeläismaksua koskevaan liiton sääntömuutokseen tarvittiin valtuustosta kolmen neljäsosan enemmistö.

Jäsenmaksuja koskevat päätökset tehtiin Journalistiliiton uuden valtuuston järjestäytymiskokouksessa. Se pidettiin 10.–12. joulukuuta.

Nina Erho

LISÄTIETOJA: JOURNALISTILIITTO.FI

Karjalaisessa isot yt:t

Sanomalehti *Karjalainen* käynnistää yt-neuvottelut tavoitteenaan puolen miljoonan euron säästöt. Henkilökunnalle yt-ilmoitus tuli ”täysin puskista”, kuten Journalistiliiton valtuuston kokouksessa asiaa kommentoinut pääluottamusmies **Hannu Kauhanen** asian ilmaisee.

Yhtiö on tehnyt hyvää tulosta, liikevoittoprosentti on yli kymmenen. Neuvottelujen piirissä on koko henkilökunta, 82 henkilöä, joista 52 on toimituksen vahvuudessa. Uhattuna on yhdeksän työpaikkaa.

Kauhanen toivoo, että neuvotteluissa voidaan vaikuttaa siihen, miten säästöt toteutetaan. Puolitoista vuotta sitten *Karjalaisessa* päädyttiin yt-neuvotteluissa kolmen viikon lomautuksiin ja kahden työsuhteen päättämiseen.

Markku Lappalainen

Liitto huolissaan ”verovenkoilusta”

Journalistiliitto vaatii lehtitilauksien ja digitaalisten sisältöjen arvonlisäveron alentamista sekä sitä, että sovitusta Yleisradion rahoitusratkaisusta pidetään kiinni. Liiton valtuuston hyväksymän kannanoton mukaan ”Verovenkoilu vaarantaa viestinnän”.

Valtuusto toteaa, että tällä hallituskaudella on tehty harkitsemattomia päätöksiä, jotka ovat ajaneet media-alan yt-kierteeseen. Alalta on hävinnyt viidessä vuodessa tuhat työpaikkaa. Lehtitilauksille asetettu arvonlisävero ja sen korotus ovat syösseet levikit laskuun. Myös Yle-veron indeksikorotuksen jäädyttämisellä on ollut kielteisiä vaikutuksia.

Valtuuston mukaan tämä kehitys vaarantaa journalismin.

Markku Lappalainen

Parikymmentä vuotta Suea.

Musiikkilehti Sue perustettiin vuonna 1994. Ari Vántänen aloitti lehden avustamisen 1997, ja lehden toimituspäälliköksi hänet palkattiin vuoden 2006 alussa.

Kaupunkilehdillä menee paremmin

Noutopistelehtien taloudellinen alamäki alkoi vuonna 2007. Tuolloin alan suurimman lehden Cityn liikevaihto kääntyi laskuun. Sanoma taas lakkautti toukokuussa 2007 edellisvuonna perustamansa V-lehden.

Kesällä 2012 myös Cityn silloinen kustantaja Janton lopetti tuulikaappilehtensä. City jatkoi kuitenkin verkkomediana. Lisäksi se on koostanut verkkojutuistaan mainospostin mukana jaettavia lehtiä, jotka on rahoittanut Verkkokauppa.com.

Ilmaislehtien vaikeudet koskevat lähinnä noutopistelehtiä. Useimmat kotiin jaettavat kaupunkilehdet ovat pärjänneet markkinoilla kohtuullisesti, eivätkä niiden mainostulot ole laskeneet yhtä paljon kuin sanomalehdillä keskimäärin.

Cityn päätoimittajan Panu Janssonin mukaan kaupunkilehdet ovat selvinneet, koska niillä ei ole digitaalisia kilpailijoita – vielä. ”Jos kaupunkilehtien toimituksissa ei nähdä tulevaa uhkaa, olisi jo korkea aika herätä. Valot päälle, tai muutoin viimeinen toimituksesta lähtijä saa sammuttaa ne pysyvästi.”

jen jäävän tänä vuonna 20–30 prosenttia viime vuotta pienemmiksi.

”Kun budjetti on aina säädetty mahdollisimman tiukasti toimituksen ehdoilla, eikä yhtiö ole koskaan jakanut voittoa, lasku kolahtaa heti toimituksen resursseihin.”

Tämän vuoden kesäkuussa joutui lopettamaan kulttuurilehti *Cult24*. Lehti ehti ilmestyä vajaat kaksi vuotta. *Cult24:n* päätoimittaja ja pääomistaja **Pauli Jokinen** kertoo, että lehden alkutaival vaikutti hyvältä.

”Lukijapalaute oli positiivista ja tuntuu, että lehdelle oli kysyntää kulttuuri-
piireissä.”

Mainosmyyntikin oli lupaavaa. Vuoden alussa myynti kääntyi kuitenkin jyrkkään alamäkeen.

”Kulttuurialalla on aina vähän rahaa, ja nyt eurot ovat erityisen tiukassa heikon taloustilanteen takia.”

Toisena syynä tulojen laskuun Jokinen pitää nettiä, jossa pystyy mainostamaan ilmaiseksi tai lähes ilmaiseksi.

Jokiselle on jäämässä omasta lehdestä maksettavaksi jopa 10 000 euron tappio. Hän ei silti kadu projektia.

”Oli hauskaa päästä yhdistämään kaikki osaamiseni: kirjoittaminen, suunnittelu, taitto, valokuvaus, nettijulkaisu ja some. Väitän, että *Cult24* olisi breikannut, jos se olisi perustettu viisi vuotta aiemmin.”

Liiton pitää toimia niin, että työpaikkoja syntyy lisää.

Sisältöä markkinoimassa

Positiivisen viestin puolella

Journalistiliiton tuore puheenjohtaja Hanne Aho aikoo vaikuttaa ajoissa ja tehokkaasti.

Marja Honkonen, teksti
Meeri Utti, kuva

Haastoit istuvan puheenjohtajan. Mitä muut ensimmäisenä?

Tärkein tehtävä on hallitusohjelmakirjaukseen vaikuttaminen. Siinä arvonlisäverot ovat yksi asia, Ylen pitkäjänteinen rahoitus toinen. Päättäjiin pitää vaikuttaa riittävän ajoissa ja tehokkaasti, jotta viesti menee perille.

Olet liiton ensimmäinen naispuheenjohtaja. Miksi siinä meni näin kauan?

Ei aavistustakaan. Poliitikassa minua ei ole koskaan kohdeltu miehenä tai naisena. En ajattele nytäkään, että olen nainen.

Mitä kampanjassasi mainostettu ”henkinen johtajuus” käytännössä tarkoittaa?

Liiton työkaluja ovat toimisto ja luottamusmiehet. Heitä ilman koneisto ei toimi. Johtajan pitää tehdä työolot sellaisiksi, että ihmiset innostuvat, saavat tukea ja kokevat olevansa arvokkaita. Positiivinen viesti ei maksa mitään. Tämä koskee kaikkia työnantajia.

Vaali jakoi valtuustoa lehdistön ja RTTL:n blokkeihin. Miten liiton yhtenäisyys palautetaan?

Kun on kaksi ehdokasta, syntyy väkisin vastakkainasettelua. Blokkien purkamiseen ei auta muu kuin työ. Eri osapuolet tulevat huomaamaan, etten ole blokki-ihminen.

Sinua on kritisoitu siitä, ettet tunne sähköisen viestinnän kenttää. Miten korjaat asian?

Journalistiliiton puheenjohtajaksi ei ole koulua. On paljon asioita, joita pitää opetella ja tämä on sellainen asia.

Miten liiton talous saadaan kuntoon?

Alan työttömyys on kasvanut reippaasti, ja kriisitilanteessa kulut kasvavat. On tehtävä säästöjä, joita voisi syntyä, jos liiton organisaatiota muutetaan ja toimintaa parannetaan. Tiukan paikan tullen omaisuutta on varaa vielä syödä, mutta kuinka kauan? Näistä pitää tehdä yhteisiä linjauksia.

Mistä säästetään?

Yt-neuvottelut ovat siirtäneet edunvalvontaa voimakkaasti työpaikoille ja vähentäneet sitä yhdistyksistä. Toimitusosastojen, yhdistysten ja liiton työnjakoa kannattaa miettiä: tehdäänkö päällekkäistä työtä?

Eletään inhottavia aikoja. Mediataloista tulee ulos lähinnä yt-uutisia ja sosiaalinen media julistaa jo journalismin alasajoa. Toimittajia ei tarvita enää mihinkään, kun käyttäjät tuottavat itse sisällön ja lukevat muutenkin otsikon lisäksi vain pari ensimmäistä riviä uutisesta.

Mutta eipä hätää. Tarinankertojille riittää tilaa, jos vain uskaltaa avartaa itseään. Mainostoimistot ovat omineet sisältömarkkinointi-sanan, mieluiten risuaidalla varustet-

tuna. Tarinoita myydään Bulevardin eteläpuoleisista mainostoimistoista kuin freelancer juttujaan. Vaihtoehtoja on kaksi: joko menetämme suosiolla pelin mainosmiehille tai tartumme rohkeasti sisällön ja tarinoiden tuottamiseen. Moraalistakaan ongelmaa ei pitäisi olla: yritetään tehdä tarina, joka on asiakkaan ja lukijan mielestä mielenkiintoinen. Kuulostaa ihan journalistin hommalta?

Ville Kormilainen

KIRJOITTAJA ON VIESTINNÄN ASiantuntija viestintätoimisto luotsissa.

kolumni

Janne Saarikivi

janne.sarikivi@helsinki.fi

KIRJOITTAJA ON KIELITIEEEN TUTKIJA, JOKA ON TOIMINUT PROFESSORINA HELSINGIN YLIOPISTOSSA SEKÄ PARNASSON JA HELSINGIN SANOMIEN KOLUMNISTINA.

Hölkäävä eliitti

Kuten tiedetään, poliittinen ja taloudellinen eliitti esittelee liikuntaharrastuksiaan ilman mitään häpyä.

Ulkoministeri antaa rennon haastattelun lenkillä. Yhdysvaltain suurlähettiläs poseeraa yläruumis paljaana, vasemmistojohtaja käy pallo-ottelussa. Jos tänään sytyisi sota, pääministeri olisi ensin triathlonissa twiittaa-massa ja kääntyisi sitten kansan puoleen lätkätsemppi-vertauksin.

Normaalia olisi, että eliitin jäsenillä olisi monia harrastuksia. Yksi voisi intohimoisesti urheilla, mutta toinen rakastaisi kuorolaulua tai amerikanrautoja. Kolmas voisi harrastaa teatteria, kissoja ja hyväntekeväisyyttä.

Jostain syystä huippuhenkilöt esittelevät yksityisyydestään pelkkää urheilua. Ja tähän julkiseen sanomaan liittyy tietysti viestejä.

Hölkäävä eliitti edustaa fasismin perinteitä uudessa kääreessä.

Ensimmäinen viesti on, että julkinen tila on tiukka kuin aerobikkaajan pakara. Siellä esitellään sitä, mikä on kaikkien hyväksymää. Urheiluun liittyy sopivasti positiivisuus veren maku suussa. Poliitikot urheilevat yksin, sillä jopa joukkuelajien harrastus voisi ilmeisesti paljastaa ihmisestä jotakin epäilyttävää, saati sitten kirjavalinnat tai lemmikkieläinten pito.

Toiseksi opimme, että elämä on tavoitteellista kilpailua. Vaaditaan puristusta, vertailua omiin ja toisten suoriin. Bruttokansantuotteen prosenttien tuijottaminen on arvokasta yhteiskunnallista ajanvietettä, aivan kuten syötyjen protskujen mittaaminen.

Kolmas viesti on kontrolli. Eliitissä ei ole tilaa tupakoiville, lihaville tai laiskoille. Onko kansallakaan lupaa heikkouteen? Eikö vain ylipainoinen, masentunut alkoholisti ole itse vastuussa kurjuudestaan? Yhteiskunta maksaa hoidot vaikka on tämä johtajien terveen elämän esimerkki.

Yhteiskuntamme on olevinaan liberaali, mutta ei oikeasti ole. Ei pätäkääkään. Se ei siedä edes läskiä. Hölkäävä eliitti edustaa fasismin perinteitä uudessa kääreessä, kilpailun, voiton ja nuoren lihan kulttia.

Hölkäävä eliitti ei romahda, pysähdy tai liikutu, ellei kyseessä ole huippujumppasuorituksen tuuletus. Heiltä ei mene aikaa hukkaan, ei synny negatiivista energiaa, hätää tai surua. He ovat esimerkiksi meille, että tuotaisimme paljon ja kuluttaisimme vain vähän resursseja.

Turhaan kaipaamme armoa ja suklaata, liHAVAN entisen presidentin mukaan nimettyä muhkeaa rauhanpalkintoa.

Liiton puheenjohtajan työ on myös lobbausta. Kenet viet lounaalle ensimmäisenä?

Voi herran pieksut, en ole ajatellut kysymystä! Työntekijäjärjestöjen yhdistymiskeskustelu on kiinnostava projekti. Siitä olisi hyvä saada sisäpiiribriiffi. Esimerkiksi STTK:n puheenjohtaja **Antti Palolalla** on kiinnostavia ajatuksia.

Mitä liitto voi tehdä jäsenten heikolle työllisyystilanteelle?

Liitolla voisi olla osaamista siitä, missä muissa tehtävissä ammattijournalistin taidoista on hyötyä. Kun alan työpaikat vähenevät, kaikki eivät voi tehdä tätä työtä. Tietysti liiton pitää toimia niin, että työpaikkoja syntyy lisää. On myös tärkeä opetella uusia työtapoja ja -välineitä. Meillä on liitossa hirveästi osaamista. Mitä mahdollisuuksia olisi sisäiseen kouluttamiseen?

Mikä on SJL:n tärkein tavoite seuraavalle nelivuotiskaudelle?

Media-alan toimintamahdollisuuksien vakiinnuttaminen. Eniten meihin ovat vaikuttaneet valtiovallan päätökset, eivät niinkään työehtosopimukset. Päättäjien pitäisi ymmärtää, että pitkäjänteinen toiminta luo työpaikkoja.

Miten rentoudut rankasta työstä?

Tallilla ei voi ajatella mitään tai tippuu hevosien selästä. Pihatöissä tai juostessakaan en ajattele. Kaipaan myös keskustelua.

Hanne Aho

Kuka? Journalistiliiton puheenjohtaja kaudella 2015–2018. 41-vuotias Suomen Aikakauslehdetoimittajain liiton puheenjohtaja, Suomen Kuvalehden graafikko ja demarivaltuutettu. Aikoo luopua muista luottamustehtävistään.

Mistä? Voitti vuodesta 2006 puheenjohtajana olleen Arto Niemisen valtuuston kokouksessa äänin 45–32.

Mistä? Asuu Sipoon Talmassa. Perheeseen kuuluvat aikuinen tytär, miesystävä ja kissa.

Synkkä ja tyyni yö

MTV Uutisten marraskuinen yövuoro oli yksi viimeisistä. Helmikuusta alkaen uutiset tuotetaan Australiassa.

Manu Haapalainen, teksti 🍷 Aapo Huhta, kuvat

”Jaaha, no nyt tapahtuu jotakin”, **Jari Heikkilä** havahduttaa ja kumartuu tietokoneensa monitorin ääreen.

”*Valtatie 9 on suljettu vaarallisen aineen onnettomuuden vuoksi.* Onkos meile siitä tullut tiedotetta... Okei, tästä tulee pääjuttu. Avaruudesta tulleet DNA:t jäävät nyt odottamaan.”

Kello käy kahta marraskuisena keskiviikon ja torstain välisenä yönä. MTV Uutisten multimediatoimittaja Jari Heikkilän yövuoro on sujunut rauhallisissa merkeissä.

Kymmenen Uutiset on perannut keskiviikon tärkeimmät tapahtumat jo tunteja aikaisemmin. Kuopiolainen perheenäiti on tunnustanut lapsisurmat, Elisan nettikaapeli on katki, puoluejohtajat ovat keskustelleet Ylessä parin päivän perästä äänestyskseen tulevasta tasa-arvoisesta avioliittolaista. Uutisia, joihin ehkä voi vielä palata tasatunnein Radio Novan uutiskatsauksessa, mutta juttuja, joissa ei juuri nyt ole mitään uutta. Maikkarin uutishuoneen sähköinen live-lähetyksen tunnelma on laantunut tuntikausia sitten. Muu väki on painunut nukkumaan jo ennen puolta yötä.

On vain Heikkilä.

Fergusonissakaan ei mellakoida, sillä Yhdysvaltojen keskilännessä eletään vasta myöhäistä iltaa. Heikkilä on siis puoli viiteen saakka jatkuvan yövuoronsa alkutunteina vääntänyt pikku-uutista prinsessa **Victorian** tulevasta vierailusta, työelämän epävarmuuden lisääntymistä käsittelevästä tutkimuksesta — niin, ja sveitsiläistiedemiesten kokeesta, jossa todettiin avaruusraketin ulkopintaan ”maalatun” DNA:n selviytyvän lennättämisestään avaruuteen ja takaisin.

Nyt hämäränhiljainen uutishuone sähköistyy hetkeksi. Jämsän lähellä on säiliöauto ajanut ojaan, ja samassa rytäkässä törmännyt tukkirekkaan. Ympäristöön on vuotanut syövyttävää ferrosulfaattia, eikä Ystietä saada liikennöintikuntoon ennen torsi-
taipäivää.

Heikkilällä on hetken kiire, mutta melko pian tilanne rauhoittuu. Vaasan hätäkeskukseen ja Keski-

Suomen pelastuslaitokselle soittamalla selviää, että hiljaisella tienpätkällä on onneksi välttytty henkilövahingoilta, eikä sulfaattiakaan sentään ole vuotanut ympäristölle haitallisia määriä. On käynyt onni onnettomuudessa, ja yön pääuutinen MTV Uutisten netissä, tekstikanavalla ja Radio Novassa jää helpottavan epädramaattiseksi.

Kovin hektistä täällä automaattikahvintuoksuissa yössä tosin on harvoin. Heikkilä muistaa hauskana yökeikkana **Lordin** yllätysvoiton euroviisuissa.

”Olin normaaliin tapaan yksin vuorossa. Ei siihen oltu varauduttu mitenkään.”

Usein yöllinen dramatiikka on paljon muovisia heavymonstereita synkempää, onnettomuuksia kuten Rautavaaran taannoinen bussisurma ja Malagan tuhoisa linja-auto-onnettomuus vuonna 2008.

”Pitää soittaa poliisille ja saada yöajasta huolimatta mahdollisimman paljon tietoa. Kaksi puhelinta soi samaan aikaan, samalla on päivitettävä nettiä ja tekstikanavaa. Siinä loppuvat kädet. Toki yöpäivystys toimii hyvin, eli kuvaajia ja muuta apua voi tarvittaessa soittaa. Tai voi soittaa tuottajan tekemään käytännön järjestelyjä. Mutta harvoin sellaista on tarvittu.”

Näitä yövuoroja 38-vuotias Jari Heikkilä on istunut Pasilassa jo kahdentoista vuoden ajan. Nyt tämä osa uutistyötä on jäämässä ainakin toistaiseksi historiaan. MTV Uutiset seuraa helmikuun alussa STT:n viimevuotista esimerkkiä, ja siirtää yövuorotyön maapallon toiselle puolelle, Australiaan.

Yötyö on uutistoimistojen, muiden kotimaisten ja ulkomaisten medioiden sekä esimerkiksi Amp-parit.comin uutisvirran seuraamista, uutisten poimimista ja muokkaamista MTV Uutisten nettiin ja tekstikanavalle, tasatunnein parin minuutin uutissähkeiden lukemista Radio Novaan. Oma uutistuotanto on päivävuorojen hommaa. Jos teknologia vain toimii, yövuoron tekemää työtä voisi siis nykyisin tehdä ihan missä tahansa.

Heikkilä mainitsee yön kuluessa moneen otteeseen työn fyysisestä raskaudesta, mutta korostaa vielä useammin nauttivansa hiljaisuudesta ja

Pasilan pöllövuoro.
MTV Uutisten Jari Heikkilä valvoo, kun muut nukkuvat.

JATKUU SEURAAVALLA AUKEAMALLA

”Olen jo pidempään ajatellut, ettei täältä yövuorosta eläkkeelle jäädä.”

yötyön vapaudesta. It-uutisiin erikoistunut multi-
mediatoimittaja sanoo toivoneensa näitä vuoroja
itselleen mahdollisimman paljon.

”Olen tehnyt öitä enemmän kuin kukaan muu
täällä, omasta toiveestani. Kolmeviikkoisjaksossa
saattaa olla kolme yötä, joskus peräkkäisiäkin.”

Nyt on menossa kahden yön putkesta se jälkim-
mäinen. Vaikka vapaus ja uutishuoneen päiväsai-
kaiselle tohinalle täysin vastakohtainen rauha kieh-
toivat, lohkaisee öiden kukkuminen tietenkin ison
osan myös vapaa-ajasta ja fyysisistä voimista. Kah-
den yövuoron välistä aikaa ei oikein tohdi vapaa-
ajaksi edes sanoa. Kysymys on toipumisesta ja seu-
raavaan yöhön valmistautumisesta.

”Vastapainoksi tälle työlle yritän urheilla mah-
dollisimman paljon. Yövuoron jälkeen olen kotona
kuuden jälkeen aamulla ja menen nukkumaan noin
aamuseitsemältä”, Heikkilä kertoo.

”En kuitenkaan yleensä nuku pitkään, vaan
herään noin kello 11. Sitten olen yleensä lähte-
nyt juoksemaan. Teen hirveän lenkin, syön hyvin,
käyn suihkussa ja nukun vielä kunnon päiväunet.
Kun niiltä herään, onkin aika ruveta tekemään
lähtöä seuraavan yön vuoroon. Eli kyllä se pelk-

kää valmistautumista ja toipumista on. Ei
välipäivinä tee mitään, eikä niille suunnittele
mitään.”

Heikkilä sanoo 38-vuotiaan miehen tuntevan vuo-
rotyön rasitukset kropassaan jo toisella tavalla
kuin se 26-vuotias, joka Maikkarilla aikanaan aloit-
ti. Siksi yövuorojen loppumiseen ei liity erityistä
haikeutta.

”Ei tässä nuoremmaksi tulla. En ole tämän takia
vierittänyt kyyneliä. Olen jo pidempään ajatellut,
ettei täältä yövuorosta eläkkeelle jäädä. Olen ru-
vennut miettimään, olenko juuri se tyyppi, joka
tuupertuu lenkkipolulle, kun pumppu hakkaa edel-
lisen yön jäljiltä ihan ilman urheiluakin. Sellainen
pääteetön krapulahan se olotila on.”

Heikkilän kohdalla yöduunissa on vielä omat
ekstravaikeuskertomansa. Ensinnäkin hän kulkee
Helsingin Ilmalaan Tampereen ja Lempäälän rajal-
ta. Automatkaa kertyy moottoritiestä huolimatta
talvirajoitusten aikaan noin tunnin ja neljänkym-
menen minuutin verran.

”Joskus tulee mietittyä, että voisipa sen ajan
käyttää jotenkin toisin. Miten kovassa kunnossa

sitä olisi, jos urheilisi saman ajan”, Heikkilä nauraa.

Silti Tampereelle jääminen on tuntunut ainoalta oikealta
ratkaisulta.

”Olemme vaimoni kanssa remontoineet vanhaa maati-
laa. Ja öisin on mukava ajaa, kun ei ole ruuhkia. Tietysti
talvella pimeässä on raskaampi ajella kuin kesällä”, hän
pohtii.

”Paluumatkat ovat mielenkiintoisia. Muutaman kerran
on aamuyöstä eksynyt hirvi tai peura moottoritielle, ja
nehän eivät helposti löydä sieltä pois. Olen soitellut sitten
hälytyskeskukseen tien päältä. Osat vaihtuvat, kun täällä
ensin uutisoi heidän tiedotteistaan, ja sitten onkin kerto-
massa itse näitä asioita pelastuslaitokselle.”

Ihan viitenä päivänä viikossa Heikkilän ei sentään tar-
vitse moottoritielle kaasuttaa. Hän tuottaa it-uutisia Maik-
karille etätyönä Tampereen-kodistaan käsin. Kalenterinkäyt-
tö on Heikkilän perheessä tästä huolimatta hiottu ilmeisen
sujuvaksi. Jarin opiskeluaikoina Jyväskylässä tapaama **Mari**-
vaimo tekee MTV:n Uutisissa samaa multimediahommaa
kuin miehensäkin.

”Onneksi työvuorojen laatija on ottanut toiveitamme
huomioon. Ollaan saatu järjestettyä elämämme, ja kolme-
vuotiaan poikamme päiväkotia, vaikka tämä onkin vaativa
paketti toteuttaa. Perheenisäystä tulee alkuvuonna”, Heik-
kilä sanoo.

”Välillä on naureskeltukin, kun olen tullut yövuoroon ja
Mari on ollut illassa, että tuossa Hämeenlinnan kohdalla saa-
tamme väläyttää valoja, että hauska nähdä kulta! Ei tule tur-
hia riitoja, kun näkee toista vain sen sekunnin verran...” ■

**Automaattikahvin
voimalla.** Jari Heikkilä
sanoo jaksavansa yöt
hyvin, mutta puoli viidel-
tä alkavat aamuvuorot
ovat raskaita.

Yö ja päivä

Mitä? MTV Uutisten multimediatoimituksen hoi-
tama yövuoro toteutetaan helmikuun 2015 alusta
alkaen Australiasta. Kokeilun kestoksi on kaavailtu
aluksi yhtä vuotta.

Miksi? STT:ssä vastaavaan käytäntöön on oltu
tyytyväisiä, samoin kansainvälisissä mediatalois-
sa. MTV säästää työtyöissä ja henkilöstöresurs-
seja vapautuu Suomessa muuhun tekemiseen.

Miten? Australiassa uutisia toimittaa Sydneyssä
asuva suomalainen freelancetoimittaja. Hän päi-
vittää Suomen yön aikana MTV Uutisten nettisivua
sekä tekstikanavaa ja lukee Radio Novan uutiset.

Päivävuoro. Antti Tiri hoitaa STT:n yöuutiset maapallon toiselta puolelta.

Kenguruvuorossa Australiassa

Jenni Meronen, teksti
Janne Huuskonen, kuva

STT-Lehtikuva siirsi yövuoronsa Sydneyyn yli puoli vuotta sitten. Siirron myötä paranivat sekä jutut että työhyvinvointi.

Kello näyttää Suomessa vasta aamukahdeksaa. Australiassa **Antti Tiri** on jo lopettanut työpäivänsä ja lähdössä kuntosalille. Tiri on yksi STT-Lehtikuvan neljästä ensimmäisestä ”uutiskengurusta”, jotka siirrettiin toukokuussa Sydneyyn tekemään yövuoroa.

”Täällä on alkukesä, viime päivät on ollut tasaisesti noin 30 astetta. Suomen talvea ei ole pätkäkään ikävä”, Tiri kertoo Skypen välityksellä.

STT-läiset työskentelevät Australian uutistoimiston AAP:n tiloissa yhdessä tanskalaisen Ritzaun, saksalaisten *Die Weltin*, *Der Spiegelin* ja uutistomisto DPA:n, belgialaisen Belgan ja Sveitsin uutistoimiston kanssa. Myös Norjan uutistomisto on päättänyt liittyä pian seuraan.

”Työnteossa ei ole niin suurta eroa Suomeen kuin etukäteen ajattelin. Yllättävän kivuttomasti se on sujunut, eikä vakavia teknisiä ongelmia ole ilmennyt”, Tiri sanoo.

Yövuoroon kuuluvat lehtisiteeraukset tehdään internetin avulla ja poliisikierron soitetaan Skypellä. Vaikka uutisia kirjoitetaan maailman toisella laidalla, säilyy suomalainen näkökulma Tirin mukaan yllättävän hyvin.

”Pyrimme välttämään sitä, että Australiasta uutisoiminen lisääntyisi. Koko ajan täytyy ajatella suomalaista lukijaa.”

Joskus juttuihin on lipsahtanut anglismeja. Niiden vastapainona juttujen määrä on kuitenkin lisääntynyt ja virheiden määrä vähentynyt.

STT-Lehtikuvan 24h-toimituksen päällikkö **Maria Annala** vahvistaa kotitoimituksen olevan erittäin tyytyväinen uutiskenguruiden työhön. Älypuhelinien yleistyttyä yötyöllä on entistä suurempi merkitys, kun tuoreet uutiset luetaan kännykän ruudulta heti aamulla.

”Pyrimme välttämään sitä, että Australiasta uutisoiminen lisääntyisi. Koko ajan täytyy ajatella suomalaista lukijaa.”

STT-Lehtikuvan uutiskenguru Antti Tiri

”Kun ihmiset tekevät päiväsaikaan työtä Sydneyssä, he pystyvät tekemään paljon enemmän ja skarpimmin. Meillä on tavoitteena tarjota Suomen parhaat uutiset kello kuuden ja kahdeksan välillä”, Annala kertoo.

Annalan mukaan yötyö on kuormittavaa ja epäterveellistä. Siihen oli aina vain vaikeampi saada tekijöitä. Yövuoroja tekevien työhyvinvoinnissa oli ongelmia päivävuorossakin. Siksi yötöiden siir-

täminen Sydneyyn on parantanut myös Suomeen jääneiden oloa.

Vuodesta 2008 lähtien yövuoroja tehnyt Antti Tiri vahvistaa eron entiseen olevan suuri.

”Mitä enemmän ikää tuli, sitä vaikeammaksi palautuminen kävi. Laskin kerran, että kahden ja puolen viikon aikana vuorokausirytmini kääntyi neljä kertaa. Yövuorossa ei ainoastaan tehty töitä, vaan myös taisteltiin väsymystä vastaan. Nyt voi keskittyä työntekoon.”

Päätös yövuoron siirtämisestä Australiaan tehtiin osana yt-ratkaisua. Se ei ole perinteinen kirjeenvaihtajapesti työsuhte-etuineen, vaan lähtijät maksavat itse asumisensa ja elämisensä. Työnantaja maksaa lähtijöille yhden edestakaisen lennon.

Palkkaa ei automaattisesti koroteta, vaikka Sydneyn vuokrataso on Helsinkiä korkeampi. Toisaalta Australian verotus on kevyempää ja ruoka halvempaa.

”Olemme saaneet ratkaisulla merkittävää säästöä. Yövuoroista maksettiin huomattavia lisiä, ja vuorossa oli kaksi ihmistä joka yö”, Annala sanoo.

Annalan mukaan Australiaan lähtö sopii seikkailunhaluiselle toimittajalle, joka on valmis tinkimään elintasostaan ja asumaan esimerkiksi kimpakämpässä. Rikastumaan Sydneyyn ei lähdetä.

Australia-pestien enimmäisajaksi on asetettu kaksi vuotta. Sillä halutaan välttää toimittajien liika australialaistuminen ja kielen huononeminen.

Ensimmäisistä uutiskenguruista kolme palaa Suomeen ensi vuoden aikana, ja uudet työkiertoon lähtijät on jo valittu. Pisin pesti on Antti Tirillä, joka jää Australiaan kevääseen 2016 asti. ■

Pelaajat vastaan media

Syksyn ajan roihunnut Gamergate on outo sekoitus korruptionvastaisuutta ja naisvihaa.

Manu Haapalainen, teksti
Riitta Supperi, kuva

”En ole niin kokenut toimittaja, että olisin osannut henkisesti kunnolla varautua tähän. En ole aiemmin saanut mistään tällaista määrää negatiivista palautetta ja vihapostia”, sanoo toimittaja **Jutta Sarhimaa**.

”Nyt kun tällaista on osunut omalle kohdalle, tajuan hyvin, että varmasti vastaava alkaa moneen vaikuttaa. Voi miettiä, haluaako aihetta käsitellä, kun viestejä tulee vielä päivien päästäkin. Ihmettelen, miten tekstini voi herättää tällaisia tunteita. Olin kuitenkin yrittänyt tehdä tasapainoisen artikkelin.”

Sarhimaa puhuu *Nyt*-liitteen verkkosivuille lokakuun puolivälissä kirjoittamastaan artikkelista. Perusteellinen teksti käsitteli konsolipeliharrastajien maailmaa tämän vuoden elokuusta lähtien järjestyttynyttä Gamergateä, moniulotteista, kiisteltyä ja edelleen tulenarkaa vyyhteä, jossa puhujasta riippuen on pohjimmiltaan kysymys joko konsolipelien harrastajien tarpeesta osoittaa pelijournalismin korruptoituneisuus tai journalismikritiikiksi naamioituneesta naisvihasta ja raivoisasta antifeminismistä.

”Ei feministinen kirjoittelu ole elokuvan puolellakaan varsinaisesti lopettanut esimerkiksi naisen esineellistävää esittämistä.”

Nyt-liitteen toimittaja **Jutta Sarhimaa**

Myrsky alkoi omaperäisen, masennusta käsitelleen *Depression Quest* -pelin kehittäjän **Zoe Quin**-nin ex-poikaystävän blogivuodatuksista. Mies väitti Quinin maanheen pelitoimittajien kanssa saadakseen pelilleen positiivisia arvioita. Quinille alkoi sataa väkivaltaisia uhkauksia. Pian Quinniin kohdistunut raivo levisi somessa ja keskustelupalstoilla koskemaan myös pelimediaa. Twitterin Gamergate-hashtagin alla ja anonyymeilla keskus-

telupalstoilla on syksystä lähtien käyty pyhää sotaa pelijournalismin tilasta.

Toimittajien ammattikunnan kannalta Gamergatesta tekevät kiinnostavan sekä liikkeen väitetty agenda että sen suunnalta toimittajille syydetty uhkaukset. Tunnetuimpia tappo- ja raiskausuhkauksia osakseen saaneita kirjoittajia ovat muun muassa feministibloggari **Anita Sarkeesian** sekä freelance-toimittajat **Jenn Frank** ja **Leigh Alexander**.

Gamergate on tuonut esiin muun muassa sen, miten toisenlaisessa maailmassa pelijournalistit ja -kriitikot tekevät työtään kuin muita taiteenaloja ruotivat arvostelijat ja toimittajat.

On vaikea kuvitella elokuvahullujen tai sarjakuvafriikkien laajalti raivostuvan, jos kritiikeissä avataan teosten poliittisia motiiveja ja niiden edustamaa maailmankuvaa. Niin vakiintuneita akateemisen kulttuurintutkimuksen työkaluista on kulttuurijournalismissa jo aikaa sitten tullut. Peli-maailmassa asia on jossain määrin toisin. Gamergaten julkilausuttuihin tavoitteisiin kuuluu juuri peliarvosteluiden vapauttaminen pelien ideologian ja maailmankuvan esiintuomisesta.

Suomessa Gamergate ei ole lainehtinut samalla intensiteetillä kuin ennen kaikkea Yhdysvalloissa. Kotimainen pelimedia on käsitellyt selkkausta vähänlaisesti ja varovasti. Sarhimaan lisäksi muut tätä juttua varten haastatellut eivät ole saaneet asiatonta palautetta tai uhkauksia.

He eivät toki myöskään ole naisia.

Pelaaja-lehden **Janne Pyykkösen** on vaikea pidätellä tuohtumustaan. Pyykkönen tiedostaa pelikritiikin potentiaalisen alttiuden korruptiolle, mutta korostaa, että alan toimittajat miettivät kyllä asiaa ilman anonyymien nettikirjoittelijoiden aggressiivista uhoakin.

”Gamergaten lähtökohta on, että pelijournalismi tarvitsee eettistä sääntelyä. Se väite on totta. Alalla on kaikki ongelmat, jotka viihdejournalismiin muutenkin liittyvät, toivottavasti ei kuitenkaan niin pahana kuin muoti- ja meikkijournalismissa. Mutta ei Gamergate ole tuonut mitään oleellista uutta sisältöä eettiseen keskusteluun, mitään sellaista, mistä alan journalistit eivät olisi jo vuosia puhuneet.”

Pelijournalismia on joskus epäilty taloudellisista riippuvuussuhteista. On esimerkiksi väitetty pelitalojen maksavan rahassa tai tavarana hyvistä arvosteluista.

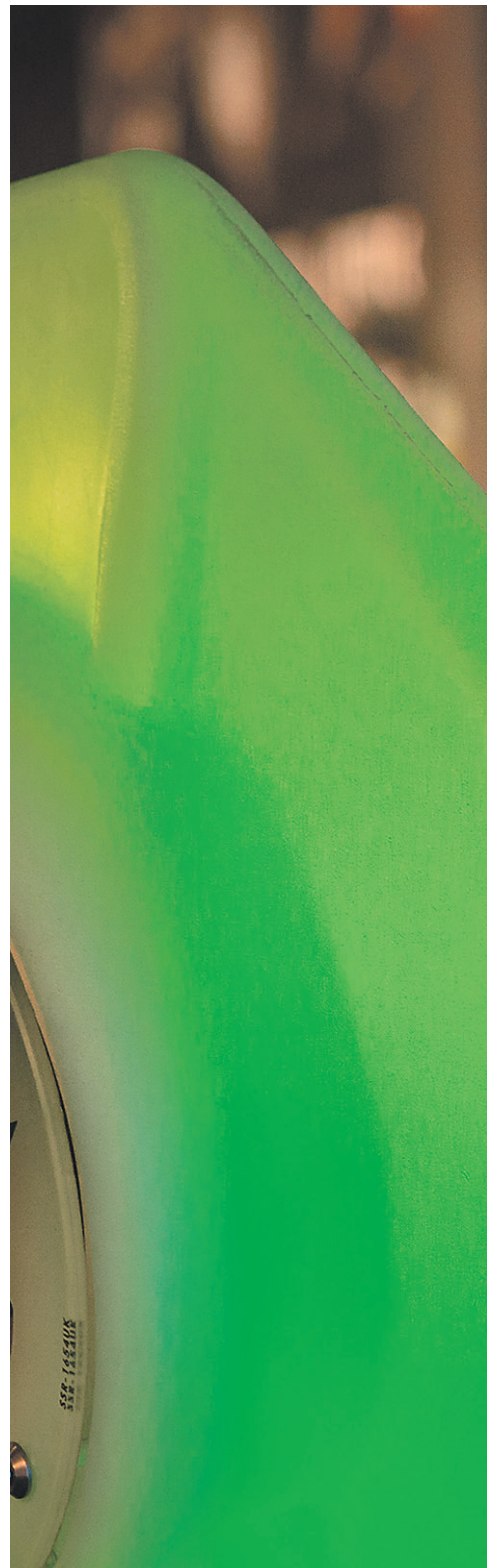
”Arvosteltavia pelejä meille kyllä tippuu, vaikka kuinka kirjoitamme kriittisesti. Eikä meillä ole varaa myydä uskottavuuttamme”, Pyykkönen sanoo.

”Gamergaten käsitys korruptiosta on sitä paitsi ihan toinen. Sille korruptiota on pelin kritisointi siihen sisältyvän maailmankuvan, esimerkiksi seksismin vuoksi. Peliarvostelun olisi oltava ideologisesti vapaa, mikä tietenkin on käsittämätön ajatus. Että arviosta pitäisi jättää mielipiteet pois.”

Miksi Gamergaten nimissä esiintyvien peliharrastajien sitten on vaikea sulattaa tällaisia kritiikin perustyökaluja? Mikä saa raivoamaan peleistä ”väärin” kirjoittaville, jopa uhkailemaan?

Nuorille pelaajille ja kasvattajille suunnatun *Pelitaito*-projektin projektiasiantuntijana joulukuun alkuun saakka työskennellyt **Mikko Meriläinen** sanoo konsoli- ja tietokonepelien edustavan monelle vihoviimeistä eskapismien linnaketta.

”Olen miettinyt tätä todella paljon. En kuollak-

Väärin kirjattu. Jutta Sarhimaa avasi Gamergaten Nytin lukijoille. Kaikki eivät riemastuneet.

senikaan voi sanoa tietäväni vastausta. Mutta veikkaan monen kokevan, että pelaaminen on pakoa arjesta, alue, jossa ei tarvitse miettiä niin sanottuja aikuisten juttuja. Voi rauhassa räiskiä ja pitää taukoa arkielämästä”, hän sanoo.

”Taustalla voi olla huolta siitä, että suuret yhteiskunnalliset teemat hiipivät peleihin ja ne politisoituvat liikaa. Ikään kuin pelit eivät olisi aina olleet yhtä poliittisia kuin muutkin kulttuurintuotteet.”

Janne Pyykkösen mukaan syy on pelikulttuurin edelleen hyvin alisteisessa asemassa.

”Se on yksi syy koko Gamergateen. Jos ajatellaan pelaajia laajemmin, roolipelaajia ja nörtti-harrastajia, joihin lasken itsenikin, mainstream-mediassa tätä porukkaa on käsitelty näihin päiviin asti milloin uhkana ja potentiaalisina kouluampujina, milloin energiajuomaa lipittävinä nörtteinä”,

hän huomauttaa.

”Yhdysvalloissa pelikritiikki on perinteisesti ollut poliittislähtöistä, sensuurintarpeen motivoimaa. Jos sitten peleistä tarjotaan vaikka aiheellistakin kulttuurikritiikkiä, sitä ei osata ottaa vastaan. Heti on siilipuolustus päällä. Pelaajat ovat jo kauan vaatineet, että pelit otettaisiin vakavasti taiteena. Mutta se edellyttää, että pitää pystyä ottamaan vastaan samanlaista kritiikkiä kuin muut taiteenlajit. Nyt ajatellaan, että feministit haluavat kieltää pelit. Tämä käsitys on yksi syy koko homman raivokkuuteen.”

Nytin Jutta Sarhimaa sanoo törmänneensä samaan palautteeseen samaan huolenaiheeseen.

”Olen koittanut lohduttaa, että ei feministinen kirjoittelu ole elokuvan puolellakaan varsinaisesti lopettanut esimerkiksi naisen esineellistävää esittämistä.” ■

Peliraivo

Mikä? Elokuun alussa alkanut, Gamergateksi nimetty kuhu on pitkälti twitterissä ja keskustelupalstoilla käytyä kiivasta mielipiteenvaihtoa. Kiistan aiheena on, miten konsolipeleistä pitäisi kirjoittaa.

Kuka? Gamergate ei ole yhtenäinen liike. Journalismikriittisen puheen ongelmana on, että sitä ei johda kukaan. Näin kuka tahansa voi esiintyä Gamergaten äänenä.

Missä? Helpoimmin asiaan liittyvää väitelyä löytää twitteristä: #Gamergate.

Rahaa tekijöille. Joulukuun alkuun mennessä yhdeksän Rapportissa esiteltyä juttuideaa on onnistunut keräämään riittävästi rahoitusta.

Seppo Honkanen kertoi journalismin joukkorahoituspalvelu Rapportiin Journalistissa 7/2014.

12 000 euroa joukkorahoitusta kuukaudessa

Voiko toimittaja saada yhdestä jutusta 1 500 euroa, jos pyytää palkkiota suoraan lukijoilta? Itse asiassa hän voi saada jutusta jopa kolminkertaisesti pyyntönsä verran.

Tällainen menestystarina oli **Hanna Hirvosen, Kirre Koivusen ja Tii Starckin** suunnitelma tehdä reportaasi 27-vuotiaasta kuolemaa tekevästä naisesta ja hänen omaishoitajastaan. Idea keräsi Rapport-palvelussa 4 500 euroa.

"Olemme todistaneet, että journalismin joukkorahoitus todella toimii", sanoo **Seppo Honkanen**, yksi Rapportin kolmesta perustajasta.

Rapportin beta-versio avautui touko-

kuussa, ja ensimmäisen kuukauden aikana se keräsi ennakkotilauksia jutuille peräti 12 000 euron arvosta.

Alkuinnostuksen jälkeen sekä kaupatut juttuideat että tarjottu rahoitus ovat vähentyneet. Honkanen on kuitenkin varma, että Rapportin liikevaihto kääntyy nousuun, kun seuraava versio palvelusta julkaistaan lähiviikkoina. Uusi versio on teknisesti kehittyneempi, ja mukana olevien toimittajien määrä tulee kasvamaan nykyisestä noin viidestäkymmenestä.

"Joukkorahoitettu journalismi vaatii opettelua kaikilta: meiltä ylläpitäjiltä, lukijoilta ja journalisteilta. Ennakkotapaauksia ei ole hirveästi maailmallakaan."

Honkanen toivottaa kaikki vapaat ammattijournalistit tervetulleiksi Rapportiin.

"Esimerkiksi tutkivan journalismin rahoittamiseen Rapport sopii hienosti."

Honkanen ansaitsee leipänsä Suomen museoliiton viestintäpäällikkönä. Perustajilleen Rapport ei ole vielä tuottanut euroakaan. Palvelu tilittää journalisteille noin 93 prosenttia kerätystä rahoituksesta, ja loppu menee kuluihin.

"Toistaiseksi Rapport on ollut mielenkiintoinen harrastus, ja kaikki harrastukset maksavat. Toivottavasti jossain vaiheessa myös me ylläpitäjät saamme korvausta palvelun vaatimasta työmäärästä tai edes omamme pois."

Docventures-kolmikko. Riku Rantala ja Tuomas Milonoff pu-novat jo uusia Doc- ja Madventures-juonia.

Tuomas Milonoff, Riku Rantala ja tuottaja Elise Pietarila kertovat Docventuresin tekemisestä. Journalistissa 12/2014.

Ei vielä reissuun

"Mitä? Ollaanko me muka koko talvi Suomessa?" kysyi **Riku Rantalan** neljä-vuotias esikoinen, kun isä kertoi, ettei perhe vietä kylmiä kuukausia tuttuun tapaan ulkomailla.

Ei vietä, koska Rantalan kolmannen lapsen laskettu aika on helmikuussa. Töitäkin on. Rantala valmistelee kirjaa yhdessä **Doc- ja Madventuresista** tutun työparinsa **Tuomas "Tunna" Milonoffin** kanssa. Lisäksi Rantala suunnittelee jo *Docventuresin* kolmatta tuotantokautta, vaikka Yle ole vielä päättänyt sen tilaamisesta.

"Yt-neuvotteluiden takia Yle ei ymmärrettävästi ole pystynyt vielä tekemään ratkaisua, mutta olemme keskustelleet hyvässä hengessä. Dokumenttien valinta on kuitenkin pitänyt jo aloittaa, jotta ehtimme saada oikeudet leffoihin."

Journalisti kirjoitti *Docventuresista* lokakuussa. Rantala toivoi jutusta, että ohjelmasta tulisi pitkäikäinen brändi Ylen *Ulkolinjan* ja *Dokumenttiprojektin* tavoin.

Mutta alkaisiko *Docventures* nopeasti toistaa itseään?

"*Docventuresin* ei tarvitse pysyä samanlaisena vuodesta toiseen. Siihen ei esimerkiksi aina tarvitse kuulua suoraa tv-keskustelua."

Rantalasta *Docventures*-brändin ydinasiat ovat transmediallisuus, kiinnostavan sisällön seulominen tietotulvan joukosta ja *Docventuresin* synnyttämä yhteisö, jossa voi jakaa ajatuksia.

Journalistin lokakuuisessa jutussa äänessä oli myös *Docventuresin* tuottaja **Elise Pietarila**. Joulukuussa Pietarila aloitti Rantalan ja Milonoffin tuotantoyhtiö Gimmeyawalletin toimitusjohtajana. Aiemmin yhtiön liiketoiminnasta vastasi Rantala, jolle jää nyt enemmän aikaa sisällön tekemiseen. Matkaohjelma *Madventureskin* saattaa palata pitkältä tauolta.

"Houkuttelisi kyllä päästä taas reissuun. Mutta emme me ihan heti *Madventuresia* ole tekemässä. Perheellekin pitää jäädä aikaa." ■

JOURNALISTI

Journalisti uudistuu

Journalistin numerosta 1/2015 alkaen lehden sivuko-ko muuttuu nykyistä pienemmäksi, ja samalla sen sivumäärä kasvaa.

Lehden ilmestymistiheyteen uudistus ei vaikuta, vaan Journalisti ilmestyy ensi vuonnakin 15 kertaa.

Ensimmäinen uudistunut lehti kolahtaa postiluukustasi 15.1.2015. Numeron 1/2015 kansijutussa pohditaan, mitä on toimittajan vaikutusvalta, ja ketkä toimittajat ovat todellisia mielipidevaikuttajia.

Muista myös lehden hiljattain uudistetut verkkosivut: journalisti.fi

Maaseudun Tulevaisuus on Suomen suurin erikoissanomalehti. Lehden levikki on 80 750 (LT 2013) ja lukijoita sillä on 329 000 (KMT s2013/k2014). Lehti ilmestyy kolmesti viikossa.

Etsimme nyt lehden tekoon toimitukseemme

Kesätoimittajia ja -kuvaajaa

Toimittajien ja kuvaajan tehtäviin kuuluvat maaseudun yrittämiseen, maatalouteen, elintarviketeollisuuteen, metsätalouteen ja -teollisuuteen, pankki- ja vakuutus-alaan sekä päivän politiikkaan liittyvät uutiset.

Kesägraafikkaa

Toimeen kuuluu uutisgrafiikan ja piirroskuvitusten tekoa painovalmiiksi. Kokemus yleisimpien kuva- ja grafiikkaohjelmien käytöstä on tarpeen.

Lisätietoja antaa toimituspäälliköt Jussi Martikainen ja Tiina Taipale p. 020 413 2100 sähköpostit: jussi.martikainen@maaseuduntulevaisuus.fi tiina.taipale@maaseuduntulevaisuus.fi

Lähetä vapaamuotoinen hakemuksesi mahdollisine työnäytteineen ja palkkatoivomuksineen osoitteella:

Jussi Martikainen
Maaseudun Tulevaisuus
PL 440, 00101 Helsinki
Kuoreen tunnus
"Työhakemus"

Kesätyöt alkavat pääsääntöisesti 1.6. ja päättyvät 28.8.

Hakemuksen tulee olla perillä viimeistään 15. tammikuuta 2015.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Kaakon Viestintä

Kaakon Viestintä Oy on 1.1.2015 perustettava kaakoissuomalainen media-yhtiö, jolla on muun muassa maakunta- ja kaupunkilehtiä, useita verkkopalveluita, sekä paino- ja varhaisjalkeluliiketoimintaa. Uudessa kustannusyhtiössä yhdistyvät nykyisin Länsi-Savo-konserniin kuuluva Etelä-Savon Viestintä ja Sanoma-konserniin kuuluvat Sanoma Lehtimedia sekä lehtipainot Lappeenrannassa ja Kouvolassa.

Yhtiö julkaisee Mikkeliissä ilmestyvää Länsi-Savoa, Savonlinnassa ilmestyvää Itä-Savoa, Lappeenrannassa ilmestyvää Etelä-Saimaata, Kouvolaissa ilmestyvää Kouvola Sanomia, Kotkassa ilmestyvää Kymen Sanomia, Imatralla ilmestyvää Uutisuuksea sekä kaupunkilehtiä Vartti Kouvola, Vartti Etelä-Karjala ja Viikkoset sekä matkailuaiheisia lehtiä Savot ja Fin-tourist. Lisäksi yhtiöllä on sähköistä liiketoimintaa.

Perustettavan yhtiön liikevaihto on noin 59 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä noin 800 henkilöä, yhtiön kotipaikka on Mikkeli.

HAEMME KESÄKSI 2015

KIRJOITTAVIA TOIMITTAJIA, DIGITOIMITTAJIA JA VALOKUVAAJIA

ITÄ-SAVON TOIMITUKSEEN SAVONLINNAAN JA LÄNSI-SAVON TOIMITUKSEEN MIKKELIIN.

VALITTAVILTA EDELLYTÄMME alan koulutusta ja työkokemusta sekä valokuvaustaitoa, hyvää suomen kielen taitoa ja yleissivistystä.

Luonteva monimediaosaaminen, lukijalähtöisyys sekä aito kiinnostus maakuntalehtityöhön ovat välttämättömiä avuja, samoin videokuvaustaito kuvaajilla. Työn hoitaminen vaatii ajokorttia.

HAKEMUKSET 28.12. MENNESSÄ työtodistuksineen sekä juttu- tai kuvanäytteineen osoitteeseen: sirpa.silmari@lansi-savo.fi.

LISÄTIETOJA ANTAVAT:

Toimituspäällikkö Sirpa Silmäri 044 751 7465
Länsi-Savon uutispäällikkö Anssi Mehtälä 0440 350 306
Itä-Savon päällikkö Janne Tiainen 044 751 7432
Digitoimituksen vetäjä Marika Lehto 0440 350 325

LÄNSI-SAVO | ITÄ-SAVO

tapahtumat

Vältä sankariörveltäjää

Suunnitteletko juttua tipattomasta tammikuusta? Muista antaa riskeistä valistaessa myös välineitä siihen, miten haitalliseen alkoholinkäyttöön voi puuttua. Näin toivoo THL:n erityisasiantuntija **Marjatta Montonen**, yksi *Perusteltua vai potaskaa* -seminaarin puhujista. Tammikuussa järjestettävä seminaari käsittelee päihteiden ja niihin liittyvän tutkimuksen uutisointia. Se on osa pohjoismaista kiertoa. Samansisältöinen seminaari järjestetään myös Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa.

Jos Montonen saisi päättää, ”sankarillinen örveltäminen” jäisi jutuista pois. Esimerkiksi ”viinarallia” hän pitää erityisen huonona terminä. Tallinnan-lautalta ei näet juuri tuoda väkeviä, vaan enimmäkseen olutta. ”Ralli” taas saa toiminnan kuulostamaan hauskalta.

Alkoholimainonnan säätelyn ja holhoamisen kritiikkiä Montonen ei purematta niele.

”On hyvä muistaa, että haloolla on aina ruokkijansa”, hän sanoo.

Seminaarissa puhuvat myös toimittaja **Päivi Repo**, professori **Heikki Hiilamo** ja **Esa Väliverronen** sekä Suomen tiedetoimittajain liiton pääsihteeri **Ulla Järvi**.

Marja Honkonen
PERUSTELTUA VAI POTASKAA? -SEMINAARI
HELSINGISSÄ 15. TAMMIKUUTA
WWW.NORDICWELFARE.ORG

Hanskat haussa. Valokuvaaja Kaisa Sirénin lempikäsineissä on sekä sormikkaat että kintaat. ”Ostin ne marketin laarista vuosia sitten. Ne alkaivat olla epäsiistit. Jos joku tietää, mistä saa lisää, kertokaa minulle heti!” hän pyytää.

vetää untuvahousut.

Joka syksy Kaisa Sirén ostaa joukon kuvauskäsineitä. Silti hän valitsee keikalle yhä uudelleen vanhat vaaleansiniset fleece-kintaansa, joiden sisällä on sormikkaat.

”On vaikea löytää oikeasti lämpimiä käsineitä, joilla voi kuvata riisumatta. Näissä kintaat lämmittävät, ja sisäsormikkailla pystyy painelemaan pieniä nappeja.”

Turussa syntynyt Sirén on asunut Rovaniemellä vuodesta 1986.

Kaamosaikana hän herää kirkasvalolampun kelloon ja syö aamiaisensa lampun edessä. Marraskuussa hän pakeni pimeyttä Costa Ricaan ja Kuubaan.

Kaamos ei silti ole kauhun aikaa, valokuvaaja vakuuttaa. Päinvastoin! Nytkin etelästä palajaa odotti Rovaniemellä lumi.

”Lumi pidentää päivää ja lisää valoa. Mieheni naureskelee, että ei se kaamos pohjoisessa ole. Se on Turussa, kun sataa ja on mustat kynnetyt pellot.”

”Vaikka valoa on vähän, se on todella kaunista. Kirkkaana päivänä värit ovat ihan mielettömät.”

Auringonsäteet heijastuvat lumesta aluksi punaisina, sitten keltaisina, lopulta violetteina ja sinisinä. Valot ja varjot aaltoilevat pehmeinä.

Värikylläinen kaamosvalo on toinen Sirénin lempivaloista: se päihittää esimerkiksi kesän päivänvalon. Keskiyön kesäaurinko leimuaa yhtä kultaisena ja pehmeänä, hän vertaa.

Kaisa Sirén havahtuu piteneviin päiviin yleensä tammikuun lopussa.

”Kaamos ei ole koskaan kokonaisvaltaisesti ottanut minua päähän. Se ei ole niin dramaattinen kuin etelässä ajatellaan.”

Hämärähommia

Johanna Pohjola, teksti
Laura Haapamäki, kuva

Kaamos kutistaa rovaniemeläisen freelancekuvaaja **Kaisa Sirénin** parhaan työajan neljään tuntiin. Ylä-Lapissa luonnonvalo on sitäkin niukemmin.

Se tarkoittaa aikataulujen tarkkaa viilaamista kuvattavien ja toimittajien kanssa.

”Jos keikka on yhdeltä ja toimittaja pääsee vauhtiin alussa, tulee huoli. Mietin, kehtaanko keskeyttää ennen kuin valo häipyi”, Sirén sanoo.

Taannoin hän kuvasi utsjekalaisen kunnanlääkärin työpäivää. Kaikki ulkotapahtumat sijoittuivat sysipimeään: kotiinlähtö,

lasten haku päiväkodista, lumityöt.

Pelkkä salamakuvaus harmittaa Siréniä, joka näyttäisi kuvissaan mieluusti pohjoista jylhyyttä.

”Kaamos on annettu olosuhde, jonka ympärillä tehdään töitä. Voivottelu ei auta.”

Otsalamppu, lämpöpohjalliset, napakat kuvauskäsineet ja untuvatamineet sen sijaan auttavat.

Eniten hän arvostaa kaamostyössään otsalamppua. Se vapauttaa kädet kaluston viritykseen ja tarjoaa sysipimeällä tarkennuspisteen.

Pakkasella Sirén kuvaa suurissa kelkailusaappaissa, joihin uppoavat akulliset lämpöpohjalliset. Farkkujensa päälle hän

kirjat

Harhaista menoa

Salamyhkäiset temput ovat joskus vain ne ”paljastaneen” toimittajan päässä. Tämä on eräs tietokirjailija-taloustoimittaja **Marko Erolan** *Kirottu kaivos* -teoksen viesteistä.

Erolan mukaan kaivosyhtiö Talvivaaraa koskeva journalismi on pääosin huteraa, asenteellista ja jopa harhaista: toimittajat ovat kuvitelleet tulkintojaan totuudeksi.

”Tapaus osoittaa, että asiat eivät ole sitä miltä näyttävät. Aina kun luulee tietävänsä jotain, pitäisi kyseenalaistaa ja tarkistaa”, Erola sanoo *Journalistille*.

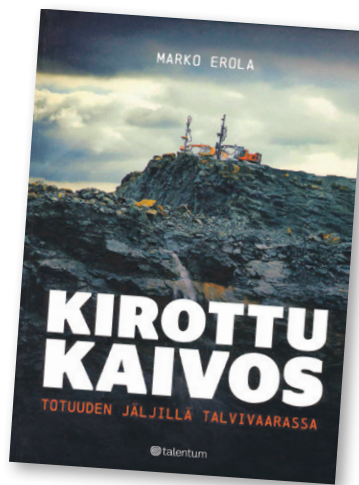
Häntä on kritisoitu siitä, ettei

hän tarkistanut arvostelemltaan toimittajilta näiden jutunteon taustoja. Hän moittii totuutta vääntäviä ilmaisuja, mutta kirjoittaa itse toimittajien ”harhautuksen yrityksestä” ja ”tarkoituksenhakuisesta vedätyksestä”. Miksi?

”Kirjan tyyli on henkilökohtainen. Ei kolumnin tai analyysin kirjoittajallakaan ole tapana soittaa kohteilleen. Eetinen koodisto ei ole sama kuin uutisessa”, Erola vastaa.

”Olen yrittänyt tehdä mahdollisimman huolellista työtä. Parin toimittajan motiiveja ja vilpittömyyttä on tullut epäiltyä. Ehkä se näkyy sanoissa.”

Johanna Pohjola

MARKO EROLA: KIROTTU KAIVOS
– TOTUUDEN JÄLJILLÄ TALVIVAARASSA
TALENTUM 2014

palvelut

Kielitietoa toimittajille ja närkästyneille lukijoille

Kirjoitetaanko ”kehottaa” vai ”kehoittaa”? Onko oikea taivutusmuoto ”ruoan” vai ”ruuan”? Sopiiko ”netti” asiatekstiin? Tällaisiin kysymyksiin Kielitoimiston puhelinneuvot vastaavat joka arkipäivä.

Kielitoimiston asiakaskyselyn perusteella soittajista vajaa viidennes työskentelee media-alalla. Muistakin soittajista valtaosa tarvitsee kielineuvoja työhönsä liittyvissä asioissa, mutta toimisto palvelee myös tavallisia kansalaisia. Osa heistä soittaa neuvontaan paheksuakseen median kieltä.

”Varsinkin tv:n ja radion toi-

mittajien kieltä moititaan liiasta puhekielisyydestä”, kertoo erityisasiantuntija **Sari Maamies** Kotimaisten kielten keskukselta, johon Kielitoimisto kuuluu.

Puhelimen ohella Kielitoimisto palvelee myös verkossa. Netistä löytyy esimerkiksi Kielitoimiston sanakirja, joka muuttui marraskuussa ilmaiseksi. Marraskuun haetuin sana oli nyhtöpossi, ja seuraavina tulivat kissa, whoopie, koira, lörtsy ja hashtag.

Janne Salomaa

KIELITOIMISTON MAKSUTON NEUVONTA
ARKISIN KLO 9–12, P. 0295 333 201.
SANAKIRJA OSOITTEESSA
WWW.KIELITOIMISTONSANAKIRJA.FI

PETRI SAVOLAINEN
edunvalvontajohtaja

SANNA NIKULA
työehtoasiamies

TERHI TARVAINEN
työehtoasiamies

MAIJA RANINEN
työehtoasiamies

JUSSI SALOKANGAS
työehtoasiamies

Olen jäämässä äitiysvapaalle. Työehtoasiamies Maija Raninen, saako äitiysvapaan aikana tehdä lainkaan työtä? Jos saa, niin millaisin ehdoin?

Työntekijä saa työnantajan suostumuksella tehdä äitiysrahakauden aikana työtä, joka ei vaaranna hänen eikä lapsen turvallisuutta. Tällaista työtä ei kuitenkaan saa tehdä kahden viikon aikana ennen laskettua synnytysaikaa eikä kahden viikon aikana synnytyksen jälkeen. Sekä työnantajalla että työntekijällä on oikeus milloin tahansa keskeyttää äitiysvapaan aikana tehtävä työ.

Miten paljon isyysvapaata voi enimmillään pitää?

Isyysvapaa on enintään 54 arkipäivää, eli noin yhdeksän viikkoa. Tästä isä voi olla kotona äidin kanssa samaan aikaan enintään 18 arkipäivää, eli noin kolme viikkoa. Isyysvapaan palkallinen kesto vaihtelee, joten tarkastathan asian omasta työehtosopimuksestasi.

Vanhempainvapaata voi pitää lapsen syntymän jälkeen 158 arkipäivää, hoitovapaata jopa kolme vuotta. Nämä ovat yleensä palkattomia vapaita. Miten toimeentulonsa voi parhaiten järjestää näiden vapaiden aikana?

Vanhempainvapaan aikana työntekijällä on oikeus sairausvakuutuslaissa

säädettyyn päivärahaan. Käytännössä vanhempainpäivärahaa maksetaan, kunnes lapsi on noin yhdeksän kuukauden ikäinen. Vanhempainraha määräytyy edellisvuoden vahvistettujen verotulojen perusteella.

Hoitovapaan aikana työntekijä on oikeutettu kotihoidon tukeen. Kotihoidon tukea voi hakea perhe, jonka alle kolmevuotias lapsi ei ole kunnan järjestämässä päivähoidossa. Kotihoidon tukeen kuuluu hoitoraha, johon eivät vaikuta perheen tulot, ja hoitolisä, johon vaikuttavat perheen yhteenlasketut tulot. Kuntalisää maksetaan kotikunnasta riippuen.

Mitä voi tehdä, kun työnantaja kieltäytyy myöntämästä alle 10-vuotiaan sairaan lapsen hoitamista varten tilapäistä hoitovapaata?

Jos edellytykset tilapäiselle hoitovapaalle täyttyvät, on oikeus lakisääteinen ja työnantaja on velvoitettu myöntämään tilapäisen hoitovapaan. Työnantajan kieltäytyessä on hyvä keskustella asiasta ja tuoda ilmi, että oikeus on lakisääteinen. Tarvittaessa ole yhteydessä omaan luottamusmieheesi tai liiton tes-päivystykseen.

Onko tilapäinen hoitovapaa palkallista vai ei?

Tilapäinen hoitovapaa on palkallista, siitä on sovittu työehtosopimuksissa.

Työehtosopimuksissa on määräyksiä palkallisen poissaolon edellytyksistä sekä siitä, minkälainen selvitys työntekijän on esitettävä poissaolon perusteesta. Palkanmaksuvelvollisuuden kesto vaihtelee työehtosopimusaloittain kolmesta neljään päivään.

”Poissaolo pakottavista perhesyistä” aiheuttaa työpaikoilla joskus tulkinallisia ristiriitatilanteita. Millaiset perhesyyt ovat hyväksyttäviä poissaolon syitä ja millaiset eivät?

Poissaolo pakottavista perhesyistä rajoittuu ennakoimattomiin ja yllättäviin tilanteisiin. Hyväksyttäviä syitä ovat esimerkiksi tilanteet, joissa työntekijän perhettä on kohdannut ennalta-arvaamaton sairaus tai onnettomuus. Silloinkin edellytetään, että kohdannut tapahtuma on sellainen, jonka hoitaminen vaatii työntekijän välitöntä läsnäoloa. Hyväksyttäviä syitä eivät ole sellaiset, jotka eivät täytä yllätyvyyden ja ennalta-arvaamattomuuden vaatimusta. Näissäkin tapauksissa työntekijän ja työnantajan on mahdollista sopia vapaasta, ja työnantaja on velvollinen pyrkimään edistämään työntekijän mahdollisuutta vapaaseen.

kieli

Kieli muuttuu, koska ihminen

Näin joulun aikaan on ehkä paikallaan pieni saarna. Hiljentykäämme hetkeksi miettimään muutosta, tuota luonnonvoimaa, jota vastaan on turha simpuroida.

Journalistisissa teksteissä on tapana todeta, että kieli muuttuu. Niissä ei sen sijaan ole tapana todeta, että me kielenkäyttäjät muutamme kieltä.

Niin asia kuitenkin jämttisi ilmaisten on. Kieli ei muutu pätkäkään ilman ihmisten tekemiä valintoja. Valinnat eivät tosin ole aina kovinkaan tietoisia.

Kaikki ihmiset eivät ole yhtä merkittäviä kielen muuttajia kuin te journalistit. Teidän tekemänne kielelliset valinnat vaikuttavat joukkoihin.

On sanottu, että romaani on sika, joka syö kaiken. Samaa voit tätä nykyä sanoa journalistista. Monella journalistilla tuntuu olevan aina nälkä ja koko ajan jano.

Siinä missä Virallinen Kielenhuoltaja vielä viisaan varovaisesti nuuhkii esimerkiksi sellaisia sanoja kuin selfie, start up ja appsi tai vaikkapa pöhinä ja jak-suhali, journalisti on saanut niistä jo kystä kyllä. Hän hamuaa uutta ahmaistavaa: diippi, fruit-tari, twerkata...

Ensin uusia sanoja alkaa näkyä erinäisissä verkkokeskusteluissa ja journalistinkin someteksteissä, seuraavaksi kolumneissa ja kommenteissa sekä muissa mielipidekirjoituksissa. Lopulta niihin törmää uutisissa ja kaikkialla.

Journalisti omii uudet sanat teksteihinsä ketterästi. Hitaammin journalisti muuttaa käsitystään siitä, miten kielioppi toimii.

Paineet lauserakenteidenkin muuttamiseen ovat kovi kovat. Kansa kiivoittelee rakenneuudistuksissa. Kielitietoinen journalisti joutuu alituisen miettimään, milloin hypätä kielen perusoppia tuunaavan porukan pulkkaan. Vai pitäisikö sittenkin kiltisti noudattaa kielenhuollon ohjeistusta?

Kuuminta hottia on nyt tämäntyyppinen mitä ilmeisimmin englannista omittu rakenne: ”Ratkaisuilla on nyt kova kiire, koska joului.” Koska-sanaa ei siis enää välttämättä seuraa kokonainen sivulause. Pelkkä substantiivi riittää, koska tehokkuus.

Vesa Heikkinen

vesa.pekka.heikkinen@luukku.com

KIRJOITAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

historia

POIMINTOJA VANHOISTA JOURNALISTEISTA.

Vihdoinkin työehtosopimus

27.11.1967

Suomen Sanomalehtimiesten Liitto onnistui keväällä 1967 tekemään Jyrki A. Juutin johdolla ensimmäisen valtakunnallisen työehtosopimuksen. Vuoden viimeinen *Sanomalehtimies* käsitteli läpimurtoa pääkirjoituksessa:

”Vuosi 1967 toi liitollemme ratkaisun vuosikymmeniä sitten asetettuun tavoitteeseen: saimme ensimmäisen valtakunnallisen työehtosopimuksen. Sopimukseen pääsy oli loppuvaiheessaankin raskaiden neuvottelujen takana, mutta työehtosopimuksen käytännöllinen sovellutus on sen ensimmäisen puolivuotiskauden aikana sujunut suu-

remmitta vaikeuksista.

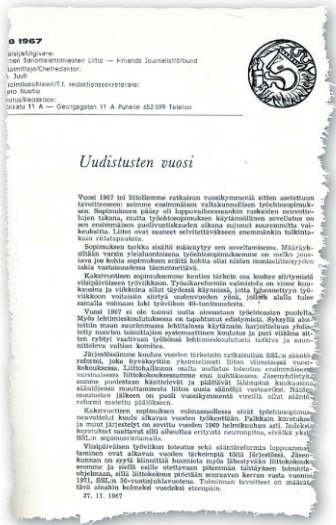
Kaksivuotisen sopimuksemme kenties tärkein osa koskee siirtymistä viisipäiväiseen työviikkoon. Työaika-reformin valmistelu on viime kuukausina ja viikkoina ollut täydessä käynnissä, jotta lyhennettyyn työviikkoon voitaisiin siirtyä uudenvuoden yönä, jolloin alalla tulee samalla voimaan laki työviikon 40-tuntisuudesta”, lehti kirjoitti.

Liitto perustettiin vuonna 1921. Koska tästä kesti lähes puoli vuosisataa työehtosopimukseen, esiintyy joskus kuvauksia, joissa SSL:ää pidetään sen ensimmäisten

vuosikymmenten ajalta enemmänkin herrojen harrastuskerhona kuin etujärjestönä. Tulkinta on kohtuuton. Yrityksiä toimittajien aseman parantamiseksi oli alusta alkaen. Suuri ongelma oli se, että työnantajat katsoivat, ettei heillä ole sellaista organisaatiota, jolla olisi valtuudet sopia yksittäisten lehtitalojen puolesta. Ratkaiseva askel otettiin, kun kustantajat 1966 siirsivät toimittajien työehtosopimussasiat Graafisen Teollisuuden Työnantajaliitolle.

Timo Kilpi

KIRJOITAJA ON HISTORIAAN ERIKOISTUNUT TOIMITTAJA.

Viisipäiväiseen viikkoon. Sanomalehtimies pääsi iloitsemaan ensimmäisestä valtakunnallisesta työehtosopimuksesta.

notiser

God ton i fullmäktige

Det hettade till ordentligt mellan representanter från pressen respektive Yle i diskussionen inför ordförandevalet, men när **Hanne Aho** valts visade hennes företrädare och motkandidat **Arto Nieminen** sitt fulla stöd.

”Det var skönt att höra att han fortfarande står till förbundets förfogande. Han besitter viktiga kunskaper och inom förbundet behöver vi alla våra styrkor nu i dessa tuffa tider”, säger **Viveca Dahl**, en av fullmäktiges nya ledamöter.

Enligt henne var diskussionerna konstruktiva och sakliga, även om de fanns en underton av anklagelser mellan kandidaternas stödtrupper.

”Fördelen med att ha två kandidater är att man får en ordentlig diskussion. Och det fick vi”, konstaterar Dahl.

Johan Svenlin

Ordförandebyte också på Yle

Yles styrelseordförande **Kari Neilimo** lämnar sin post vid årsskiftet och Yles förvaltningsråd har utsett **Thomas Wilhelmsson** till ny ordförande. Wilhelmsson är före detta rektor och numera kansler på Helsingfors universitet.

Johan Svenlin

God ton på flyget

SAS beslut att dra in hela upplagan av sin tidning *Scandinavian Traveler*, på grund av en artikel om nordisk rasism, väckte en del frågor. Skribenten **Per Svensson** var övertygad om att flygbolaget låtit sig påverkas av norska Fremskrittspartiets påtryckningar, medan SAS förklarade tilltaget med att artikeln inte var tillräckligt bra.

Att SAS överhuvudtaget publicerat en artikel om politisk historia är modigt i den ängsliga flygbranschen. I Finnairs tidning *Bluewings* hör **Alexander Stubb** visserligen till kolumnisterna, men några brännande texter handlar det inte om.

”Vi undviker otrevliga ämnen och använder inte en kritisk ton. Tidningens syfte är att främja vår marknad, och i viss mån hela Finland. Därför publicerar vi inget som vår breda kundkrets kan uppfatta som kränkande”, förklarar **Arja Suominen**, chef-redaktör för *Bluewings*.

Johan Svenlin

BILDER: YLE, VASABLADET, HUFVUDSTADSBLADET

Principer som inte följs

Lina Laurent, text
Heli Saarela, grafik

Människor i närbild ska ha namn, kränkande ord ska undvikas, liksom rapportering som skapar fördomar. I praktiken blir det ofta annorlunda. Varför?

”Under årtal har kommunikationsforskare slagit larm om att mediernas rapportering om invandrings- och migrationsfrågor är snäv. Många journalister och redaktioner har lyssnat på kritiken och jobbar målmedvetet, exempelvis med språkvårdare, för att undvika kränkande ord. Trots det bryter mediehusen regelbundet mot sina egna grundprinciper. Tillsammans med frilansjournalisten **Wali Hashi** och akademiforskaren **Karina Horsti** har vi tittat närmare på tre typiska exempel där redaktionerna kunde och borde ha gjort annorlunda. Vi har också bitt redaktionerna berätta varför det blev som det blev.

Wali Hashi bläddrar bland tidningsurklippen och webbutskrifterna. På en av bilderna tittar ett litet barn in i kameran.

Bildtexten konstaterar kort: Sibbo vill ha mentorer för invandrare. En annan bild fokuserar på en liten flicka i ett klassrum. Flickan har huvudduk. Rubriken lyder: Nytt språkprojekt för invandrare.

”Jag undrar om redaktionen skulle ha publicerat sådana här närbilder på ’typiskt’ finländska barn utan att ha med deras namn?” frågar sig Hashi.

Ett större problem än anonyma bildsättningsbilder är enligt Hashi ändå representationen, det vill säga vem som får komma till tals och i vilken roll.

”Man ser överlägset på invandrare, de tillfrågas inte som experter och man använder ofta generaliserande uttryck.”

Forskaren **Karina Horsti** har bland annat forskat i hur invandrare porträtteras i medierna. Hon säger att redaktionerna borde bevaka frågor om migration på samma sätt och med samma tyngd som man bevakar ekonomi och politik.

”Jag vill inte skylla på enskilda journalister. Rutiner, nyhetstekniker och framför allt ledningens inställning till mångfaldsfrågor är de som mest påverkar slutresultatet”, säger Horsti.

Både Hashi och Horsti lyfter fram rekrytering som en viktig faktor i att göra redaktionerna mera medvetna om frågor som berör mångfald och migration. Horsti

skulle vilja se att journalistutbildningarna medvetet gick in för att locka studenter med olika bakgrund. Hashi önskar att redaktionerna skulle anställa personer som redan har kulturell och språklig kompetens och sedan lära dem yrket.

”Kultur, kommunikation och nyhetsförmedling går hand i hand och för att göra ett bra program eller ett bra reportage krävs att du förstår det kulturella sammanhanget.”

Vem?

Wali Hashi. Frilansjournalist, Åbo. Har under de senaste fem åren gjort över 40 teveprogram eller dokumentärer som på olika sätt tar upp migrationsfrågor. Jobbar just nu bland annat med en dokumentärfilm om somaliska journalisters arbetsförhållanden i Somalia.

Karina Horsti. Akademiforskare, Tammerfors. Jobbar just nu vid Jyväskylä universitet, med finansiering från Finlands Akademi. Skrev sin doktorsavhandling (2005) om mångkulturalism och asylsökande i journalistiken och har fortsatt forska i medier, etnicitet och rasism.

Tre problem, tre lösningar, tre förklaringar

1) Nyheter om invandrare

Publicerad: På Svenska.yle.fi, 6 maj 2014, med bildtexten Sibbo vill ha mentorer för invandrare. En bild på samma barn publiceras senare i en annan nyhet på Svenska.yle.fi, då med rubriken Kvotflyktingarna är välkomna (4.9.2014), ingen bildtext, endast kommentaren ”arkivbild”.

Wali Hashi: Att ha med namn på personer som är i fokus på en bild är en journalistisk grundprincip.

Karina Horsti: Det här är ett alltför vanligt grepp: invandrare behandlas som objekt för olika åtgärder, inte som subjekt eller aktiva aktörer.

Vad säger redaktionen? Vi borde alltid ha en bildtext och folk som finns på bild ska alltid ha ett namn. Men vid känsliga ämnen blir det lätt anonym bildtapetsering. Problematiken gäller många andra teman – hur ser barnskydd ut? Hur ser arbetslöshet ut? Vi håller på och blir ett bolag som jobbar mer och mer med webb och en utmaning är i synnerhet stillbilder-na. Jag vill inte säga att vi är noviser men tidningarna har kommit mycket längre när det gäller att tänka på vad bilderna signalerar. Just nu satsar vi på att lära oss det tekniska, att tala om bildens kulturella kontext är lite överkurs.

Jonas Jungar, redaktionschef, Svenska Yle Nyheter

2) Utrikesrapportering: bildsättning av nyheter om flyktingar

a) Publicerad: I Hufvudstadsbladet 17 november 2014 med rubriken: Gränserna stängs för Syrierna. Bildtext: Långt hemifrån. De som flyr undan striderna i Kobane är till största delen Syriska kurder. Många har kommit över gränsen till Turkiet till staden Suruc.

Wali Hashi: I mina ögon har alla samma mänskliga rättigheter, också flickan i flyktinglägret. Hon har ett namn och en berättelse.

Karina Horsti: Den humanitära journalistiken har gått över till mjukare bilder där lidandet inte är lika påtagligt. Intressant är ändå att flyktingar ofta fotograferas ensamma. Man visar sällan hur flyktingarna omges av sjudande aktivitet och hur de själva är delaktiga i olika sorters verksamhet.

Vad säger redaktionen? Grundregeln är i allra högsta grad den att personer på bild ska ha namn och barn ska ha efternamn. Linjen är självklar men ibland sker det mänskliga misstag. Det kan också hända att det inte finns uppgifter om vem som är

på bilden och då måste man göra en avvägning. Vilket som väger tyngre – bildens värde eller personens namn?

Lena Skogberg, biträdande chefredaktör, Hufvudstadsbladet

b) Publicerad: I Vasabladet 9 februari 2014. Rubrik: Omöjligt att glömma fasorna. Bildtext: Många av de syriska flyktingarna lider bland annat av sömnproblem, depression och hopplöshet. Och många har typiska symptom på posttraumatisk stress.

Vad säger redaktionen? Har man en bild med en person i fokus ska bilden i första hand ha något med personen att göra och i andra hand ska personen ha namn. Använder vi en genrebild för bildsättning strävar vi efter att inte använda närbilder men när det handlar om utrikesnyheter kan något slinka igenom. Men jag medger, skulle bilden vara tagen av en mamma som går med sina barn på Vasa torg hade detta aldrig hänt.

Niklas Nyberg, chefredaktör, Vasabladet

3) Bildsättning i resereportage

a) Publicerad: I Vasabladet 16 november 2014 under rubriken: Mysiga Pärnu lockar även på vintern. Bildtexten: ”Pärnu satsar mycket på lokalproducerad mat”.

b) Publicerad: Vasabladet Söndag, tema (4.5.2014): Starka kontraster möter i Burma. Bildtext: I Burma möts man av många leenden. Den gula färgen, thanaka, som många har i ansiktet utvinns ur bark och sägs vara bra för hyn. Kvinnor i Burma har använt thanaka i över 2000 år.

Wali Hashi: Man kan ju tänka sig att människorna i närbild är reseobjekt, men varför har man i så fall inte talat med dem?

Karina Horsti: De här resereportagen är marknadsföring, inte journalistik. Vänd kameran, visa turistindustrin, skräpet i strandlinjen och tala med människorna.

Vad säger redaktionen? Resesidorna är bra exempel på när vi inte alltid använder utbildade journalister. Läsarmaterialets fördel är att det ger läsarna en möjlighet att bidra till tidningen, samtidigt kunde vi ge medarbetarna bättre information om vilka principer som gäller. Läsarna gillar resesidorna men att enbart driva dem med professionella oberoende journalister skulle vara omöjligt – det är en kostnadsfråga. Kvinnans och barnens namn skulle ge ett mervärde åt artikeln.

Niklas Nyberg, chefredaktör, Vasabladet

från sidan

Dan Lolax

dan.lolax@fabry.fi

SKRIBENTEN ÄR SAMHÄLLSREPORTER PÅ ÅBO UNDERRÄTTELSE. SKRIVER OCKSÅ NYHETSBLGGEN.

Om att göra en pudel

En lördag förmiddag börjar arbetstelefonen plinga.

En rad e-postmeddelanden från lokalpolitiker och kommunala och statliga tjänstemän skvallrar om att hur jag rubricerat en artikel om vindkraft inte fallit i god jord.

Meddelandena innehåller olika grader av förvåning, irritation och ilska.

I korthet handlar det om att landskapets NTM-central sett **vissa aspekter** av en vindkraftsplan som problematiska. Artikeln jag skrivit håller streck men rubriken antyder att centralen har problem med **hela** planen.

Ett politiskt beslut om vindkraften i den aktuella kommunen är i antågande. Frågan är känslig. Därför alla dessa e-postmeddelanden denna lördag förmiddag.

Det är sådant här som förstör en journals veckoslut, som sänder hen genom krisens fem faser.

Förnekelse. Det måste vara fråga om ett missförstånd. Det känsliga läget leder till övertolkningar; betydelser som inte finns skrivs in.

Ilksa. Det är fan inte mitt problem om tjänstemän uttrycker sig slarvigt, eller om de upplever att ett helt projekt hänger på en enda rubrik.

Köpsläende. Okej, nu lugnar vi ner oss. På måndag löser jag det här med några telefonsamtal. Jag kan visa hur rubrik och innehåll hänger ihop på ett logiskt sätt.

Depression. Jag är värdelös som journalist. Hade jag bara ägnat rubriken lite mer tid hade den här fadäsen undvikits. Men nej. Är man en idiot så är man.

Accepterande. Gjort är gjort. Jag har skrivit en dålig rubrik och det är inget att hymla om. Det är bara att erkänna misstaget och gå vidare.

Vilket jag också gör. Redan på söndag kväll, efter att jag beslutat att jag ska göra en pudel nästa dag, börjar tungsinnen lättas. Jag sover bättre än natten innan.

Journalister gör olika typer av misstag. En mångfald av misstag föder en mångfald av bortförklaringar. Det finns alltid något att skylla på – resursbrist, tidspress, missförstånd, bångstyriga intervjuobjekt och så vidare.

Men även om det finns orsaker som leder fram till dåliga beslut så kan journalisten aldrig subtrahera bort sig själv.

kolumni

Mari Manninen
marinkotimeili@gmail.com
KIRJOITTAJA ON VAPAA TOIMITTAJA
PEKINGISSÄ.

Terveisiä molemmilta puolilta

Jokin aika sitten olin lehdessä ostavana tuottajana ja ärsyynyin välillä juttujaan myyviin toimittajiin. Nyt myyn itse juttuja ja kirskutellen hampaita tuottajille.

Tässäpä kiukuttelijan toivelista molemmille osapuolille.

Hyvä juttuja ostava pomo/tuottaja/käsittelijä:

- Vastaa freelancerin sähköpostiin! Vaikka sitten lyhyesti, että kiitos ei. Vastaamattomuus on tökeröä ja epäammattimaista. (Erityisen nopeista vastuksista kiitos *Ilta-Sanomien* **Ulla Appelsinille**.)

- Käsittele freen juttu paremmaksi! Se on tehtäväsi sekä lukijan nautinnon että freen maineen turvaamiseksi. Jos et pidä käsittelemisestä, vaihda hommia. (Loistavasta käsittelystä kiitos *Helsingin Sanomien* **Tuomas Kasevalle**.)

- Välitä ilmestyneestä jutusta toimituksen ja lukijoiden palautetta! Muuten freen työ on huu-tamista erämaahan. (Kiitos palautteista, *Annan Tyyne Pennanen*.)

- Venytä palkkiota isommaksi, jos suinkin pystyt! Freelancetyö on työnantajalle paljon halvempaa kuin vakiväen pitäminen. Mitä enemmän pystyt freelancerille maksamaan, sitä varmemmin pidät työpaikkasi. (Kiitos eräälle ostajalle, joka haluaa pysyä nimettömänä.)

Hyvä juttuja myyvä toimittaja:

- Älä soita, lähetä sähköpostia! Kirjoitettu juttuidea on kirkkaampi kuin höpötetty. Sähköpostissa pysyy muistissa, mitä jutusta ja palkkiosta sovitaan.

- Säilytä suhteellisuudentajusi! Jos ideaasi ei osteta, se ei ole huono – idea ei vain sovi juuri tuohon lehteen. Toisaalta: turha haukkua ostajaa idiotiksi, sillä hän tietää sinua paremmin, mikä lehden konseptiin istuu.

- Kiitä käsittelystä! (Älä ainakaan valita.) Kes-kinkertainen käsittelijä tekee jutusta paremman, hyvä loistavan. Ja sitten kirjoittaja kerää jutusta kaiken kunnian.

- Sääli pikkupomoa! Harvat ostavat toimittajat päättävät itse palkkioiden suuruudesta, tuskin kukaan mediatalojen avustajasopimuksista. Hekin haluaisivat avustajille parempia palkkioita ja reiluja sopimuksia.

Itse kullekin säädylle: Rauhallista työvuotta 2015!

palkinnot

Toimittajat **Taneli Koponen** ja **Vesa Toijonen** on palkittu Journalistiliiton Sananvapauden kunnia-stipendillä. Palkinnot jaettiin 11. joulukuuta Journalistiliiton valtuuston juhlaillallisella.

Koponen on tehnyt *Aamuleh-*dessä useita valtakunnallista huomiota saaneita uutisia. Hän tekee laadukasta tutkivaa journalismia: kaivaa omia uutisia asiakirjoista, varmistaa huolellisesti tietoja ja

kuulee kaikkia osapuolia.

Toijonen on yli 30 vuotta kestä-neellä urallaan Yleisradiossa tehnyt ainutlaatuista kansainvälistä journalismia. Hän on aina kam-pailut vapaan ja korkeatasoisen journalismin ja dokumenttituo-tannon puolesta.

Journalistiliiton ansiomerkil-lä palkittiin **Tuikke Alitalo, Erkki Kupari, Aila-Liisa Laurila, Ismo Lehtonen, Pirjo Munck, Markku**

Peltonen, Matti Rutonen, Tomi Sihvo ja Anders Strandén.

Aikakauslehtien päätoimitta-jayhdistyksen Julius-palkinnot on myönnetty kolmelle päätoimitta-jalle, *Avun* **Marja Aarnipuruolle**, *Seuran* **Saija Hakoniemelle** ja *Lääkärilehden* **Hannu Ollikaiselle**.

Ruotsinsuomalaisen toimittaja-yhdistyksen journalistipalkinto Murvelin saa Ruotsin radion *Sisura-dion* reporteri **Kaisa Vuonokari**.

nimitykset

Yleisradion uutis- ja ajankoh-taistoimituksen toimittaja **Pirjo Auvinen** on valittu Julkisen sanan neuvoston jäseneksi kaudelle 2015–2017. Hänen varajäsenek-seen on valittu samasta toimituk-sesta **Aapo Parviainen**.

Uudeksi median edustajaksi on nimitetty myös *Vartti Kouvolan* päätoimittaja **Hannu Helineva**, hänen varajäsenekseen *Haapavesi-lehden* päätoimittaja **Katariina Anttila**.

JSN:n kannatusyhdistyksen puheenjohtajaksi on valittu Ylen **Riitta Pihlajamäki**. Hän seuraa tehtävässä kaksi vuotta toiminut-ta Journalistiliiton puheenjohtaja **Arto Niemistä**.

Ylen tv-kanavien ja Areenan julkaisupäälliköksi on nimitetty **Risto Kuulasmaa**. Hän aloitti television tekemisen MoonTV:llä, ja on toiminut muun muassa *Madventuresin* tuottajana.

Ylen tv-uutisten juontajat ovat

jatkossa **Jussi-Pekka Rantanen, Piia Pasanen ja Matti Rönkä**.

Lähetystoimittajina toimivat **Marjukka Havumäki ja Marjo Rein**. *Aamu-TV:n* uutisia juonta-vat **Heta-Leena Sierilä ja Tom-my Fränti**.

Suomen tiedetoimittajain lii-ton uudeksi puheenjohtajaksi on valittu **Mikko Myllykoski**. Hän työskentelee tiedekeskus Heure-kan elämysjohtajana.

Kristiina Tolvanen on nimitetty *Ilta-Sanomien* uutispäälliköksi. Hän aloittaa työssään 15. tammikuuta. Tolvasen edellinen työn-antaja on *Aamulehti*. Hän on työskennellyt siellä vuodesta 2004, viimeksi uutispäällikkönä vuodesta 2011.

Miksi siirryt maakuntaleh-destä iltapäivälehteen?

Olen ollut *Aamulehdessä* kymmenen vuotta ja oppinut siellä melkein kaiken, mitä osaan journalismista. Nyt on aika kokeilla uutta. *Ilta-Sanomat* on monessa Suo-men ykkönen, ja digitaalinen kehittäminen on keskiössä. Pääsen oppimaan uutta ja jakamaan omaa osaamistani.

Miten taustasi auttaa uudessa työssä?

Uutispäällikön työn perus-ta on varmaan molemmissa sama. Pitää tunnistaa uutinen ja osata katsoa asioita eri näkökulmista niin, että pystyy myös itse tekemään uutisia. Siinä olen mielestä-ni hyvä.

Millaisesta talosta lähdet?

Aamulehti on vireä ja kehittyvä, ja siellä on mah-tavia tyyppejä. Siellä kokeil-laan paljon, ja työyhteisössä kuullaan kaikkien ääntä. Se on ollut hieno paikka kehit-tyä. Suosittelen.

Millaiseen taloon menet?

Uskon, että se on Suomen paras talo minulle tällä het-kellä ja että hynttyiden yh-teen lyöminen on molempien etu. Talossa vaaditaan paljon, mutta olen tottunut itsekin vaatimaan itseltäni ja muil-ta paljon.

Miten vertaisit toimittajan ja päällikön työtä?

Uutispäällikön pitää ymmärtää toimittajan työtä, mutta se ei riitä. Pitää oppia johtamaan ihmisiä. Päälli-kön pitää myös katsoa eteen-

päin, seurata alan kehitystä- ja miettiä, mihin suuntaan omaa mediaa kannattaa vie-dä.

Miten kulutat mediaa?

Pääsääntöisesti matkapu-helimella ja tabletilla, töissä myös desktopilla. Varmaan jo yli puolet englanniksi.

Arviosi media-alan tulevai-suudesta?

Digitalisoituminen on huikea mahdollisuus, joka kannattaa harkiten käyttää hyväksi. Nykylvälineillä ihmi-set tavoittaa nopeasti ja jous-tavasti. Koska kilpailu kulut-tajien ajasta on kovaa, pitää pystyä tarjoamaan niin hyviä tuotteita ja palveluita, että he eivät voi elää ilman niitä. Se on ihan mahdollista.

Nina Erho

”JSN pitää paalut paikallaan”

Julkisen sanan neuvoston kokoonpano vaihtuu vuoden vaihteessa, kun uudet median edustajat aloittavat tehtävis- sään. Neuvostoon ensi kertaa valittu Ylen uutis- ja ajankoh- taistoitumuksessa työskentele- vä **Pirjo Auvinen** uskoo, että JSN:lla on tärkeä roolin- sa käymistilassa olevan media- alan sisäisissä pohdinnoissa.

”JSN:n tehtävä on pitää paalut paikallaan. Muuttua saa ja muuttua pitää, mutta tietyistä asioita ei saa tinkiä”, hän sanoo.

Pitkään talouden ja politii- kan toimittajana työskennellyt Auvinen on huolissaan kasva- van kiireen vaikutuksesta sii- hen, miten yleisön oikeus olennaiseen yhteiskunnalli- seen tietoon toteutuu. Työläi- siin aiheisiin, kuten sosiaali- ja

terveyspalveluiden uudistuk- seen, tarttuminen jää heikoil- le kantimille. Hän pohtisikin JSN:n roolia laajemman jour- nalismikeskustelun herätte- lijänä.

Toimittajakollegoiden työn arviointia Auvinen ei koe hankalaksi.

”Toimittajan työ on jokai- sen jutun kohdalla yleisön ar- vioinnille altista. Kritiikin vastaanottaminen ei ole suo- malaisten vahvin puoli. JSN:n päätökset eivät kuitenkaan ole mitään heittoja, vaan pun- nittuja ja perusteltuja.”

JSN:n varsinaiseksi jäse- neksi nousee myös *Vartti Kou- volan* päätoimittaja **Hannu Helineva**.

Marja Honkonen

LUE LISÄÄ NIMITYKSET-PALSTALTA
SIVU 22.

Smash Asem -tuomio uuteen EIT-käsittelyyn

Suomen Kuvalehden valoku- vaajan **Markus Pentikäisen** valitus on suullisessa käsitte- lyssä Euroopan ihmisoikeus- tuomioistuimen suuressa jaos- tossa 17. joulukuuta. Päätöstä voi odottaa aikaisintaan puo- len vuoden kuluttua.

Valitus liittyy EIT:n hel- mikuiseen päätökseen, jon- ka mukaan Suomi ei loukan- nut Pentikäisen sananvapa- utta niskoittelutuomiolla ja 17,5 tunnin putkareissulla, jot- ka kuvaaja sai kieltäytytty- ään poliisin poistumiskäsky- tä Smash Asem -mielensoi- tuksessa vuonna 2006.

Journalistiliiton työehto- asiamiehen **Jussi Salokan- kaan** mukaan on poikkeuk- sellista, että valitus pääsee uudelleenkäsiteltäväksi.

”Suureen jaostoon on pää- tynyt Suomesta aiemmin nel- jä juttua. Niiden joukossa ei

ole ollut yhtäkään sanan- vapausasiaa.”

Salokankaan mukaan suuren jaoston päätös ottaa kantaa siihen, voiko jour- nalisti tulevaisuudessa teh- dä työtään valtion ja poliis- sin häiritsemättä ja kieltäytyä tottelemasta poliisin käskyä vedoten rooliinsa vallan vah- tikoirana.

Tapaus herätti kiinnostusta myös YK-järjestöjen marras- kuksessa kokouksessa, jonka aiheena oli toimittajien tur- vallisuuuden ja rankaisematto- muuden ongelma.

”Siellä ihmeteltiin, että jos sananvapausasiat menevät nii- den mallimaassa Suomessa näin, miten niiden voidaan odottaa edistyvän maissa, jois- sa sananvapauksilanne on pal- jon huonompi”, Salokangas sanoo.

Nina Erho

Toimisto hiljenee pyhiksi

Journalistiliiton toimisto hil- jenee vuodenvaihteen pyhiksi. Pyhäpäivien lisäksi toimisto on kiinni joului- ja uudenvuo- denaattoina sekä loppiais-

aattona maanantaina 5. tam- mikuuta. Laki- ja työehto- neuvontapuhelin päivystää kuitenkin myös 5. tammikuuta kello 13–16.

LEHTIKUVAAJIEN KOPIOSTO-APURAHOJA HAETTAVANA

Jokesin Lehtikuvaajarahasto julkistaa haettavaksi apurahat lehtikuvaajille valokuvaproduktioiden tekemiseen sekä läheisesti lehtikuvausta sivuaviin opintoihin ja tutkimuksiin.

Apurahaa hakevan valokuvaajan Kopiosto-valtakirjan tulee olla luovutettu Suomen Journalistiliitolle tai hakijan oikeus Kopiosto- apurahaan on muuten hakemuksessa perusteltava ammatillisella toiminnalla. Apurahoja ei myönnetä opiskelijoille.

Hakemuksessa on kerrottava apurahan käyttötarkoitus ja hankkeen kustannusarvio. Liitä työnäytteitä hakemuksesi tueksi ja/tai linkki portfolioosi.

Apurahoja ei myönnetä jo käynnissä oleviin koulutuksiin tai matkoihin tai jo toteutuneisiin hankkeisiin. Apurahoja ei myönnetä perusopintoihin, työmatkoihin eikä yksinomaan virkistystarkoituksiin.

Apurahahakemus jätetään Jokesin apurahajärjestelmään osoitteessa **<https://www.aspicore-asp.net/jokes/>** Postitse, sähköpostitse tai faksilla lähetettyjä hakemuksia ei oteta käsittelyyn, eikä liitteitä palauteta.

Haku alkaa 18.12. ja päättyy 31.1.2015. Hakemukseen kuuluva sitoumus tulostetaan järjestelmästä ja postitetaan allekirjoitettuna säätien toimistolle. Sitoumuksen on oltava perillä **29. elokuuta mennessä.**

Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö JOKES
Siltasaarenkatu 16, 7.krs, 00530 Helsinki
+358 50 551 3961
toimisto@jokes-saatio.fi, www.jokes-saatio.fi

Kiitämme jäseniämme ja yhteistyökumppaneitamme kuluneesta vuodesta.

Vi tackar våra medlemmar och partners för året som gått.

Rauhallista joulua ja onnea uuden vuoden haasteisiin.

Fridfull jul och lycka till med det nya årets utmaningar.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

Luotettava esimies

KUOLLEITA

Toimittaja **Antti Toiviainen** menehtyi pitkäaikaisen sairauden murtamana Porvoossa Näsin sairaalassa 28. syyskuuta. Hän syntyi 2. marraskuuta 1947 Askolassa, jonne hänen vanhempansa muuttivat sodan jälkeen rajan taakse jääneestä Hiitolasta.

Toiviainen työskenteli sanomalehti *Uusimaassa* Porvoossa vuodesta 1971 aina vuoteen 2008 saakka toimittajana, toimitussihteerinä, uutispäällikkönä, toimituspäällikkönä ja päätoimittajana.

Hän opiskeli 1960- ja 1970-lukujen vaihteessa Tampereen yliopiston toimittajatutkintoa. Työ vei kuitenkin voiton journalistiikan opinnoista, kuten monilla muillakin tuohon aikaan.

Toiviainen tunnustautui vanhan koulun lehtimieheksi, joka piti arvossa faktoja. Hän uskoi painettuun lehteen, jonka tehtävä oli hänen mielestään ennen kaikkea käsitellä ja analysoida paisuvaa tietotulvaa.

Hän ei uskonut liiaksi median valtaan, vaikka katsoikin alueen kunnallispolitiikkaa läheltä seuranneena *Uusimaa* -lehden olleen osallinen Porvoon kuntaliitoksen syntyyn vuonna 1997.

Uusimaan päätoimittajan tehtävät Toiviainen otti vastaan vaikeaan aikaan vuonna 1993, kun kolmannes lehden toimituksen silloisesta vahvuudesta irtisanottiin. Hän luopui päätoimittajan tehtävistä vuonna 1996 ja ryhtyi kirjoittavaksi toimittajaksi.

Hän joutui kuitenkin edelleen hoitamaan päätoimittajan tehtäviä useaan otteeseen olleessaan jo osa-aikaeläkkeellä. Niitä hän hoiti silloinkin, kun aivoinfarkti iski ensimmäisen kerran kesken työpäivän elokuussa 2008. Jatkossa sairaus mursi vahvan miehen, eikä Toiviainen saanut nauttia ansaitsemistaan eläkepäivistä.

Toiviaisen oli 1970- ja 1980-luvuilla kolme kautta SSL:n liittovaltuustossa, jossa hän oli päättämässä muun muassa vuoden 1980 lakosta. Teh-

tävien muututtua Toiviainen erosi Journalistiliitosta ja liittyi päätoimittajien yhdistykseen.

Työtoverina ja esimiehenä Antti oli luotettava, rauhallinen ja reilu. Hänen kanssaan oli kaikkien helppo keskustella. Hän oli toisaalta myös tiukka ja itsepäinen ja pyrki pitämään viimeiseen asti kiinni toimituksen itsenäisyydestä niin yhtiön sisäisissä kuin ulkopuolisissakin paineissa.

Antille tärkeä asia elämässä oli perhe: hänen puolisonsa **Meri** ja tyttäret **Liina** ja **Veera**. Kodiksi perheelleen hän kunnosti omin käsin vanhan torpan Askolassa.

Esko Riikonen

KIRJOITTAJA ON ANTTI TOIVIAISEN
PITKÄAIKAINEN TYÖTOVERI.

Teatteriväkikin arvosti Sisko Salavan kritiikkejä

KUOLLEITA

Toimittaja emerita **Sisko Salava** kuoli kotonaan Tampereella 16. lokakuuta 94-vuotiaana. Hän oli syntynyt 26. tammikuuta 1920 Turussa. Viimeisessä kirjoituksessaan elokuussa *Aamulehden* yleisönosastossa hän arvosteli kodinhoitajien vaihtuvuutta, mutta kantoi huolta paitsi vanhusten myös kodinhoitajien jaksamisesta.

Siskon piti äidinisän kuoltua jättää opinnot Helsingin yliopistossa. Hän muutti Vuoksenniskalle mumminsa seuraksi. ”Ihmettelen itsekin, miten sain sieltä riuhtaistua itseni irti, kun hain ja pääsin päiväkirjanäytteiden perusteella harjoittelijaksi vaasalaiseen *Pohjanmaan Kansaan*”, Sisko kuvaili toimittajauransa alkua meille seuraavan polven kollegoille.

Sisko siirtyi vuonna 1947 Tampereelle *Kansan Lehd* -den toimittajaksi. Tytär syntyi, ja työelämä vaati taiteilua yksinhuoltajaäidiltä. Oma äiti tuli avuksi, ja kolmikko

asui talonmiehen asunnosta vapaaksi jääneessä hellahuoneessa.

Naistoimittaja oli 1950-luvulla harvinaisuus. ”Kun vastasin työssä puhelimeen, pyydettiin oikeaa toimittajaa. Kosmetiikkakauppa mainosti, että ’kaikki Tampereen naistoimittajat ovat asiakkaitamme’, kun meitä oli vain kolme”, Sisko kertoi.

Mieluinen työ ehti kestää 19 vuotta, ennen kuin toimitusta supistettiin ja ainoa naistoimittaja irtisanottiin 1966, 46-vuotiaana. Hän oli kirjoittanut *Kansan Lehdessä* myös teatterikritiikit.

Kahdeksi vuodeksi löytyi teatterisihteerin töitä, ja lyhyen työttömyyden jälkeen Salava käänsi ruotsista **Gunvor Ekforsin** reseptikirjan ja pyysi kirjan kustantaneelta **Urpo Lahtiselta** töitä. Niin Siskosta tuli kaupunkilehti *Tamperelaisen* toimittaja 1969. Sieltä hän jäi 65-vuotiaana eläkkeelle 1985. Hän sanoi usein, ettei Urpo Lahtista parempaa työnantajaa olekaan. ”Se oli maail-

man hienoin työpaikka.”

Siskon Agentti-palsta ja teatterikritiikit tulivat meillem 1970-luvulla Tampereella opiskelleille tutuiksi, kun ilmaislehti *Tamperelainen* kopساhti köyhän opiskelijan postiluukusta. Sisko sai hyvää palautetta myös teatteriväeltä, koska ”arvosteli, muttei loukannut”. Tyttären löytämät kiitoskirjeet **Eino Salmelaiselta** kertovat Siskon paneutuvasta suhtautumisesta teatteriin ja siitä kirjoittamiseen.

Marjukka Kulmanen ja Tarja Liuha

KIRJOITTAJAT OVAT SISCO SALAVAN
TYTTÄREN YSTÄVIÄ.

JOURNALISTIKILPAILU

Savo-Kainuun journalistiyhdistys järjestää vuoden 2015 journalistikilpailun. Palkinto on **4 000 euroa**. Hakuaika päättyy **31.12.2014**.

Journalistipalkintoa voivat hakea joukkoviestinnän välineissä yhdistyksen alueella työskentelevät Suomen Journalistiliiton jäsenet.

Palkinto myönnetään hakijalle, joka lehdistössä tai sähköisessä välineessä on yltänyt kaksivuotiskautena erityisen ansiokkaaseen journalistiseen suoritukseen. Se voi olla uutinen, reportaasi, valokuva, radio- tai tv-juttu tai muu journalistinen näyttö. Hakija osallistuu yhdellä kilpailutyöllä.

Ehdotukset jätetään Savo-Kainuun journalistiyhdistykselle: **Kuninkaankatu 33 B 46, 70100 Kuopio**. Tietoja antaa asiamies Kari Manninen, puh. 050 526 1444. Palkinto jaetaan vuosikokouksessa helmikuussa 2015. Työnäytteitä ei palauteta.

JOURNALISTI.fi

Mediatalo ESA on Päijät-Hämeen johtava mediatyhtiö, joka on erikoistunut painettujen ja digitaalisten sisältöjen sekä mediapalveluiden tuottamiseen. Mediaperheeseen sisältyvät sanomalehdet Etelä-Suomen Sanomat ja Itä-Häme, verkkopalvelu ESS.fi, Radio Voima, kaupunkilehdet Uusi Lahti, Hollolan Sanomat, Päijät-Häme, Nastola-lehti sekä Orimattilan aluelehti. Lisäksi Mediatalo ESA tarjoaa monipuoliset paino- ja jakelupalvelut. Lisätietoja yrityksestä löydät osoitteesta www.mediataloesa.fi.

Haemme KESÄTYÖNTEKIJÖITÄ TOIMITUKSEEN - DIGITAL FIRST? KYLLÄ!

Haemme uudenlaiseen ajatteluun kykeneviä kesätyöntekijöitä Etelä-Suomen Sanomiin ja Itä-Hämeeseen työskentelemään toimittajana, kuvaajana, graafikkona, taittajana tai informaatikkona.

Etelä-Suomen Sanomat siirtyy parhaillaan Digital First -periaatteen mukaiseen prosessiin koko toimituksen osalta. Haemme kesäksi ihmisiä, joilta luonnistuu sekä sanomalehtijutun tekeminen että online-maailmaan hyppääminen. Tärkeintä on avoin mieli ja innokas asenne. Lisäksi edellytämme sujuvaa ky-nää, ideointikykyä, alan opiskelua ja modernin mediamaailman kanavien tuntemusta, kuvaajilta ja graafikolta kykyä kertoa asiat visuaalisesti myös verkossa.

Tarjoamme mahdollisuuden hankkia monipuolista työkoke-musta nykyaikaisesta journalistisesta työstä. Kerro hakemuk-sessasi, mihin tehtävään haet ja mille osastolle ensisijaisesti haluaisit: uutisiin, talouteen, urheiluun, kulttuuriin, teemoihin vai online-deskiin. Liitä hakemukseesi myös CV ja kolme juttu-tai työnäytettä.

Lisätietoja kesätyöpaikoista antaa toimituspäällikkö **Petteri Ruotsalainen** 15.12. klo 14-15 ja 19.12. klo 14-15, puh. 044 7360 658.

Lähetä hakemuksesi viimeistään 7.1.2015 Mediatalo ESan verkkosivujen kautta www.mediataloesa.fi > Yritys > Meille töihin.

mediatalo
ESA

Etelä-Suomen Sanomat / Itä-Häme / ESS.fi / Radio Voima

Tahdotko pysyä kartalla? Tilaa uutiskirje!

Journalistiliiton uutiskirje on ajan-kohtaisten media- ja järjestöasioiden kooste, jonka saat sähköpostiisi 2–4 kertaa kuussa.

Toimi näin: Tule sivulle www.journalistiliitto.fi. Klikkaa etusivulta otsikkoa "Tilaa uutiskirje". Anna sähköpostiosoitteesi. Tilaa.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

ETSIMME SUOMEN PARASTA JOURNALISMIA

EHDOTA VUODEN 2014 PARASTA JOURNALISTIA,
JUTTUA TAI JOURNALISTISTA TEKOA.

VUODEN
JOURNALISTI

Palkintolautakunta valitsee saamiensa ehdotusten joukosta kolme voittajaehdotusta palkintoluokkiin Vuoden journalisti, Vuoden juttu ja Vuoden teko. Tänä vuonna palkitaan myös Vuoden kirja. Vuoden kirjaa voivat ehdottaa kustantajat.

VUODEN
JUTTU

Kuka on edistänyt hyvää journalismia Suomessa vuoden 2014 aikana? Ehdota palkinnon saajaa viimeistään 31.12.2014 osoitteessa suurijournalistipalkinto.fi.

VUODEN
JOURNALISTINEN
TEKO

Palkinnot jaetaan suorassa lähetyksessä MTV3-kanavalla keskiviikkona 11.3.2015 kello 20 alkaen.

VUODEN
KIRJA

Seuraa meitä Facebookissa
Suuri Journalistipalkinto
ja Twitterissä #sjp2014.

Suuri
JOURNALISTI-
PALKINTO

Etsi Xpertti
SINULLE, JOKA ETSIT TUTKIJAA JUTTUUSI
www.etsixpertti.fi
PALVELUN TARJOAVAT YLIOPISTOT,
TUTKIMUSLAITOKSET JA
SUOMEN AKATEMIA

Yhteistä hyvää

Uudet edut 1.1.2015 alkaen

Asioilla on tapana järjestyä. Tolkku, ahkeruus ja usko tulevaan vievät elämässä pitkälle. Silti maailma voi olla kova ja yllättävä. Näin oli myös 104 vuotta sitten, kun tavalliset työssäkäyvät ihmiset turvautuivat luotettavimpaan mahdolliseen tahoon: toisiinsa. Vakuuttaakseen kotinsa he perustivat yhdessä keskinäisen vakuutusyhtiön nimeltä Turva.

Tuotot asiakkaiden hyväksi

Keskinäisyys merkitsee edelleen sitä, että asiakkaat – eli vakuutus-ottajat – omistavat Turvan. Ja jokaisen yrityksen tehtävä on hyödyttää omistajiaan. Meidänkin. Siksi käytämme kertyneet tuotot asiakkaidemme hyväksi. Tämä periaate näkyy

kilpailukykyisinä hintoina, alennuksina, omistaja-asiakasetuina ja paranevina palveluina.

Avoin ja avokätinen hinnoittelu

Uudistamme nyt omistaja-asiakkaan edut entistä avoimemmiksi ja avokätisemmiksi. Meillä sinun ei tarvitse pelata pinsseillä, pisteillä, bonuksilla tai kupongeilla. Emmekä pakota sinua liittymään kerhoihin, kanta-asiakasjärjestelmiin tai sullomaan lompakkoosi lisää täytettä. Pelkkä omistaja-asiakkuus ja ammattiliiton jäsenyys riittää.

Ammattiliiton kortti paras etukortti

Ammattiliiton jäsenkortti onkin mitä parhain etukortti. Säästät heti selvää rahaa jopa 17% vapaaehtoisten vakuutusten maksuista, kun kuulut liittoon ja keskität meille vakuutuksesi. Uudet edut ovat ulottuvillasi 1.1.2015 alkaen.

Tyytyväisimmät asiakkaat

Ja homma toimii. Tyytyväiset asiakkaat ovat todiste siitä. EPSI Rating tutkii vuosittain suomalaisten vakuutusyhtiöiden

1
EPSI Rating

asiakastyytyväisyyttä. Olemme olleet jo neljä kertaa peräkkäin sijalla 1*. Emme aio kuitenkaan ylpistyä, vaan aiomme olla luottamuksen arvoisia huomennakin. Jatkamme rehdillä ja reilulla linjallamme.

Tervetuloa Turvaan. Meiltä saat henkilökohtaista palvelua. **Palvelemme sinua 50 toimipaikassa** ympäri Suomen. Tavoitat meidät **ma-pe 8-18** myös numerossa **01019 5110** sekä verkossa osoitteessa turva.fi

*Vuosina 2011, 2012, 2013, 2014

turva
Hymyile, olet Turvassa

suoraan asiaan

KIRJOITTAJA OTTAA KANTAA.

Kutsumustyö

Mikä saa ihmisen rakastamaan media-alaa niin paljon, että kulkee päivittäin Helsingin ydinkeskustasta Lahteen asti töihin pieneen paikallismediaan? Onko mitään omanarvontuntoa ihmisellä, joka on tehnyt töitä viisi vuotta tarvittaessa töihin kutsuttavana, eli käytännössä ”nollasopparilla”? Mikä saa päivystämään viikon kaikki yöt mahdollisia uutiskeikkoja sadan euron takia? Tällaista päivystystä huhutaan joilakin paikkakunnilla tehtävän ilmaiseksikin.

Toimittajan ammatin sanotaan olevan verissä. Se on kutsumustyötä, jonka aidot tekijät tunnistaa siitä, että he nuuskivat uutisaiheita vapaa-aikanaanakin, eivätkä koskaan sano: ”minua ei kiinnosta tämä aihe”, tai ”minä en tiedä tästä mitään, enkä siksi haluaisi tehdä tästä juttua.”

Media-alalle tullaan intohimosta toimittamaan, kuvaamaan tai editoimaan. Intohimon vuoksi ollaan valmiita tekemään ilmaisia harjoittelujaksoja ja millaisia sopimuksia tahansa. Alasta pidetään kynsin ja

hampain kiinni.

Elämme vaikeita taloudellisia aikoja, eikä vähiten media-alalla. Yritykset, yhteisöt ja poliitikot pystyvät hoitamaan tiedottamisensa itsekin, sillä internet on keksitty. Se valtava massa teinejä, joka kerääntyi paikan päälle kun tunnettuja videobloggaajia oli esittäytymässä Hartwall-areenalla, puhuu puolestaan. Tiedottaminen on muuttunut.

Mediataloissa käydään jatkuvia yt-neuvotteluja. Ohjelmia lakkautetaan ja ihmisiä irtisanotaan. Toivoisin silti, ettei tämä johtaisi arvostuksen ja rahan puutteessa ihmisten kaltoinkohteluun. Eräs kollega totesi minulle vuosikymmeniä kestäneen uransa loppupuolella: ”Ei täällä kuukaan ole ihminen, vaan numero listoilla pelkästään.”

Vaikka media-alan ihmiset rakastavat työtään ja alistuvat moneen, toivoisin kuitenkin, ettei se joh-

taisi silmittömään hyväksikäyttöön tai täysin absurdeihin ratkaisuihin työnjaossa. Niilläkin ihmisillä, jotka ovat syntyneet rakastamaan media-alaa, on

perheet elätettävänä. Ehkäpä heille – sen sijaan

että käyttää heitä vuosikaudet puoli-ilmaisina tuuraajina – olisi parempi vain sanoa suoraan: ”Vaihda työtä, sillä toivoo ei enää ole.”

Miksi sitten media-alalla pysytään kaikesta tästä huolimatta niin itsepintaisesti? Vastaus tuli entisel-

tä kollegalta, joka oli vuosikausia tehnyt freelance-työtä, saanut aivoverenvuodon ja palannut työelämään, löysään hirteen: ”En mä tiedä, mitä muuta-kaan tekisin.”

Elise Tykkyläinen
VAPAA MEDIATOIMITTAJA

Ilta-Sanomien menettely ihmetyttää

Suomen Luonnolla oli mar-ras-joulukuussa jälleen käynnis-sä Vuoden turhakeen etsintä.

Sen valitsee oma toimitus, mutta lisäksi olimme poimineet verkko-sivuillemme äänestettäviksi kymmenen ehdokkaan listan lukijoi-demme lähettämistä yli 500 ehdotuksesta.

Ilta-Sanomat uutisoi 28. mar-raskuuta meneillään olevasta turhakkeen etsinnästä. Itse uutisointi oli asiallista. Hämmästyin kuitenkin kunnolla, kun *IS:n* omilla verkkosivuilla oli äänestys samoista lehtemme valitsemista ehdokkaista. Toi-ssessa uutisessa 2. joulukuuta *IS* uutisoi, että vuoden turhake on miesten hammastahna.

IS siis hyödynsi omaan käyt-töönsä lanseeraamamme Vuoden turhake -brändiä ja otti omin lupinensa listamme äänestykseen omille verkkosivuilleen.

Jos *IS* olisi linkannut uutisessa vain *Suomen Luonnon* verkkosi-vuille ja kehottanut äänestämään siellä, se olisi ollut meille vain iloinen asia.

Suomen Luonto on valinnut Vuoden turhakkeen jo 15 kertaa. Tämän vuoden turhake on hyön-teisansa, mikä julkistettiin leh-dessämme ja verkkosivuillamme

12. joulukuuta. Se on ainoa oikea Vuoden turhake.

Mielestäni *IS:n* menettely on tuomittavaa ja hyvien journalis-tisten tapojen vastaista.

Jorma Laurila
PÄÄTOIMITTAJA, SUOMEN LUONTO
ILTA-SANOMIEN PÄÄTOIMITTAJA
ULLA APPELSIN KOMMENTOI ASIAA TÄMÄN
LEHDEN SIVULLA 2.

Narina tuntuu vaan jatkuvan

Olen jo pitkään hämmennyksis-säni lukenut *Journalisti*-lehden juttuja, jotka koskevat Yleisra-diota. Jälleen kerran kirjoitettiin näkyvästi otsikolla *Narina vail-la loppua*, kuinka yksityinen media on nakertanut Ylen ase-maa.

Koko juttu oli mielestäni täysin yksipuolinen, eikä siinä otettu millään tavalla huomioon liittomme jäsenistön enemmis-töä.

Ihmettelen, miten ammattilii-ton jäsenlehti voi yksipuolisesti ajaa yhden tietyn verovarolla tuetun tiedostusvälineen näke-mystä.

Kai lehden pitäisi ymmärtää ja käsitellä journalismin murros-ta tasapuolisesti, eikä aina vain verovaroin kustannettua Yleä nuollen.

Journalistin jutussa Ylen toi-

mitusjohtaja **Lauri Kivinen** väitti kirkkain silmin, ettei Ylen vapaa netti ole maakuntalehtien uhka, vaan pääasiassa iltapäivä-lehtien verkkosivut.

Asia ei ole lainkaan näin. Iltä-päivälehtien nettiversiot eivät juuri maakunnista kirjoita.

Samalla kun vaikkapa *Aamu-lehti* yrittää saada verkkolehdestään tuloja, Yle puskee vero-varoilla ilmaiseksi uutisia, ja aikoo vain vahvistaa nettitoi-mintaansa.

Onko se tasapuolista? Oliko *Journalistin* juttu tasapuolinen? Minusta ei.

Eikä tämä tosiaankaan ollut ensimmäinen kerta *Journalistin* juttuhistoriassa, kun ollaan kal-lellaan Yleen päin.

En ole liitolta saanut pressi-kortin lisäksi muuta kuin am-mattilehden, joka suorastaan haukkuu yksityisellä sektorilla työskenteleviä toimittajia, jos he esittävät kritiikkiä julkisra-hoitteisen Ylen toimintaa koh-taan.

Meitä ilman verovaroja työskenteleviä toimittajia on kuiten-kin Suomessa valtaosa.

Miten ammattilehti voi hauk-kua oman liittonsa jäseniä?

Eiköhän olisi joskus aika katsoa, miten asiat todella ovat?

Koska kuppini nyt lopulta kääntyi, ilmoitan samalla eroa-vani Journalistiliitosta.

Pekka Kymäläinen
TOIMITTAJA

vikes

Haluamme sekä huomiosi että rahasi

Viestintä- ja kehitys-säätiö Vikes

tukee kehitysmaiden journalisteja. Tänä vuonna Vikesillä on toimintaa 14 maassa Afrikassa, Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa. Rahoitus hankkeisiin tulee pääosin Ulkoasiainministeriön kehitysyh-teistyövaroista. Se edellyttää Vikesiltä noin 15 prosentin omaa rahoitusta. Pienelläkin yksityisellä tuella on siten suuri merkitys.

Ryhdy Vikesin kuukausilahjoittajaksi. Summan voit vali-ta itse. Halutessasi voit kohdentaa tukesi tiettyyn hankkeeseen. Eikä tässä kaikki! Lahjoittajien kesken arvotaan Moët&Chandonin shampanjaa sekä Siltala-kustannuksen kirjoja.

Dokumentaristien koulutusta Burmassa/Myanmarissa

Burmassa/Myanmarissa Vikes tukee nuoria dokumentintekijöitä kouluttavaa Yangonin elokuvakoulua. Hiljalleen avautuvasta sotilas-diktatuurista on puuttunut alan ammatillinen koulutus ja projektin ansiosta maahan on kasvanut koulutettujen riippumattomien dokumentaristien ydinjoukko. Vaikka maan sananvapaustilanne on parantunut, aitoon journalistiseen vapauteen on vielä matkaa. Koulutuksen vahvistaminen näissä oloissa on yksi keino edistää sananvapautta. Lue lisää: vikes.fi

Toimi näin: Tee verkkopankkissasi säännöllisesti kuukausittain toistuva maksu Vikesin keräystilille **F127 8000 1471350307** BIC(SWIFT) DABAFIHH. Jos haluat kohdentaa tukesi tiettyyn hankkeeseen, mainitse se maksun viestikentässä.

JOURNALISTI

Journalisti ilmestyy 15 kertaa
vuonna 2015

2015

Varaa ilmoitustilasi ajoissa

Ilmoitukset 2,50 €/pmm

Número	Aineisto	Ilmestymispäivä
1/2015	7.1.	15.1.
2/2015	28.1.	5.2.
3/2015	18.2.	26.2.
4/2015	11.3.	19.3.
5/2015	31.3.*	9.4.
6/2015	22.4.	30.4.
7/2015	13.5.	21.5.
8/2015	3.6.	11.6.

Kesätauko

9/2015	5.8.	13.8.
10/2015	26.8.	3.9.
11/2015	16.9.	24.9.
12/2015	7.10.	15.10.
13/2015	28.10.	5.11.
14/2015	18.11.	26.11.
15/2015	9.12.	17.12.

*Pääsiäisen vuoksi aikaistettu aineistopäivä.

Aineistot on toimitettava aineistopäivän
klo 14:ään mennessä.

Ilmoitusmyynti ja tilavaraukset:
ilmoitukset.journalisti@journalistiliitto.fi
puhelin 044 755 5002

Journalisti uudistuu vuoden 2015 alussa. Tutustu uusiin ilmoituskokoihin osoitteessa journalisti.fi ilmoittajille

Osoitteesta löydät myös aineisto-ohjeet, väriprofiilin ja hinnat.

BBF Uutiset julkaisee Hoiva & Terveys –nimellä 10 kertaa vuodessa ilmestyvää lehteä ja kolmesti viikossa ilmestyviä uutiskirjeitä. Teemme talousjulkaisuja päättäjille ja olemme alallamme yksi Suomen johtavista medioista. Korkeatasoinen riippumaton journalismi on lähtökohtamme oli sitten kyse nopeasta online-uutisoinnista tai perusteellisemmasta aikakauslehtityöstä. Julkaisutoiminnan lisäksi järjestämme seminaareja ja muita tapahtumia. BBF Uutisten kustantaja on Bonnier Business Forum Oy, joka kuuluu Bonnier Business Press Internationaliin.

Etsimme joukkoomme

TOIMITTAJAA,

joka haluaa olla myös mukana suunnittelemassa ja kehittämässä julkaisujamme. Kokemus taloustoimittajan työstä tai yritysviestinnästä on eduksi tässä työssä menestymiselle. Teemme työtä tiiminä, jonka jokaisen jäsenen on kyettävä myös itsenäiseen työskentelyyn.

Edellytämme aitoa kiinnostusta sosiaali- ja terveysalaa kohtaan, näkemyksellisyyttä ja positiivista asennetta.

Vahvistamme joukkojamme heti tammikuun alusta ja paikka täytetään heti kun sopiva hakija löytyy. Lähetäthän hakemuksesi ansioluetteloon sähköpostitse frank.sjoblom@bonnierbusiness.fi

Lisätietoja antaa Frank Sjöblom, puh. 0400 478 450.

BONNIER

Business Forum

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

POSTIOSOITE / POSTADRESS
PL 252, 00531 Helsinki
Box 252, 00531 Helsingfors

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

PUHELINPÄIVYSTYS / TELEFONJOUR
Laki- ja työehtoneuvonta /
Kollektivavtalsrådgivning
044 755 5000 (klo 13.00–16.00)
Jäsenmaksut / Medlemsavgifter
040 752 5372, 050 366 3501 (klo 9.00–11.30)
Muut jäsenasiat / Övriga medlemsärenden
050 369 4737 (klo 9.00–11.30)
Finka/ A-kassa
(09) 6120 2855 (ma–to klo 9.00–11.00)

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.efternamn@journalistiliitto.fi

taka-ikkuna

KIRJOITAJIINA VUOROTTELEVAT
JOURNALISTIN TOIMITTAJAT.

Toimittaja, kansalainen ja lammas

Nykyään puhutaan, että somen avulla jokainen kansalainen voi olla toimittaja. Itse pohdin usein sitä, missä määrin toimittaja voi olla kansalainen.

Jotkut meistä jaksavat olla kokovartalotoimittajia. He pitävät silmänsä ja korvansa työmielessä auki myös vapaa-ajallaan, rakentavat laajat verkostot ja löytävät niistä loistavia keissejä.

He seuraavat uutisvirtaa kukonlaulusta yömyöhään ja promoavat hankkeitaan ja brändiään somessa. Usein aktiivisuus palkitaan.

Itse olen sen verran kokovartalo, että katson myös vapaa-ajalla jutuista ensimmäiseksi tekijöiden nimet. Pyöritelen jutturakenteita päässäni lenkillä. Twitter-tiililläni äänessä ja kuulolla ovat sekä kansalainen että toimittaja.

Osan aikaa haluan kuitenkin olla toimittajuudesta ihan erillään, tietämättä lisää, jäsentelemättä mitään, kertomatta ammattiani kenellekään, henkisessä hiljaisuudessa. Luultavasti tämän takia en ole koskaan ollut töissä uutiskoneessa.

Aktiivisimmin mietin toimittajan ja kansalaisen rajaa silloin, kun tunnen polttavaa sanomisen tarvetta.

Terveys- ja perhelehdissä työskennellessäni kansalainen minussa halusi välillä kirjoittaa sovinnaisen asiantuntijapuheen perään oman kokemuksen: sen, että ihmisten ja lasten hoitamiseen ei ole patenttiratkaisuja.

Ehkä olen lammas, kun en kirjoittanut, vaan ajattelin, että lehdillä on tietty ääni, ja toimittajalle maksetaan sillä kirjoittamisesta.

Viime aikoina kansalainen minussa olisi halunnut rummuttaa tasa-arvoisen avio- liittolain ja väsyneiden äitien auttamisen puolesta. Mutta tekeekö toimittaja sellaista?

Saako tehdä?

Pitääkö tehdä?

Nina Erho

Hyvää joulua, Urheilusanomat

Toisin kuin joskus luullaan, *Journalistin* toimituksen mielestä kaikki journalismi on tosi hyvää ja jokaisen työ arvokasta. Koska on joulua ja kaikkea, täällä takasivullakin jaetaan tässä numerossa vain kehuja, eikä edes yritetä sarkastisesti mukahassutella.

Viime viikon *Urheilusanomissa* (50/2014) on juttu, joka jokaisen joukkueurheilijan lapsen vanhemman kannattaa lukea. Toimittaja **Marko Lempisen** kirjoittama *Raaka totuus lätkävanhemmista* maala-aksettavan kuvan junnujätkien ilmapiiristä. Poikiensa NHL-tähteydestä haaveilevat psykopaattivanhemmat raivoavat katsomossa vastapuolen pelaajille ja lähettelevät valmentajille anonyymisti jopa tappouhkauksia. Kaikki artikkelisiin haastatellut valmentajat tunnistavat lajikulttuurin juuri tällaiseksi.

Samassa numerossa Saksan-kirjeenvaihtaja **Johanna Nordling** avaa koskettavasti futsiseura Borussia Mönchengladbachin historiaa, nykyisyyttä, pelityyliä ja seurakulttuuria. Juttu osoittaa komeasti, miten moninaisin tavoin seura voi rikastuttaa yhteisönsä elämää.

Urheiluun liittyy oma sivistyksensä, ymmärrys siitä mitä merkityksiä numeroiden takana on. Sitä ymmärrystä nämä

jutut lukijoilleen välittävät.

Manu Haapalainen

Hyvää joulua, Me Naiset

Naistenlehden paras juttu on monesti joku muu kuin reppari, mutta marraskuun lopussa uudistuneena ilmestynyt *Me Naiset* teki poikkeuksen.

Numeron 47 juttu *Varjojen puolella* ei ollut kepeä eikä ideaa idean takia vaan rohkeaa artikkeli todellisesta aiheesta. Se kertoi pakettiautosta, joka kiertää jakamassa puhtaita

huumetarvikkeita ja terveysneuvontaa.

Huumeita käsittelevistä jutuista sukeutuu helposti dramaattisia, paheksuvia tai valistavia. Karuille tarinoille on kiusaus kirjoittaa lohdullisia, isoja päätepiteitä.

Heidi Heinon kirjoittama *Varjojen puolella* ei sortunut mihinkään näistä. Se vaikutti antamalla työtään tekevien ja elämäänsä elävien ihmisten puhua ja todellisuuden näyttäytyä sellaisena kuin se on: pieninä, vaihtelevina askeleina.

Silti juttu oli muutakin kuin raportointia. Se antoi ajattelun apuvälineitä kertomalla faktat

Suomen huumetilanteesta ja kenttäkokemukseen perustuvia vastauksia niihin vaikeisiin kysymyksiin, jotka sen hoitamiseen väkisin liittyvät.

Nina Erho

Hyvää joulua, Ulos luontoon

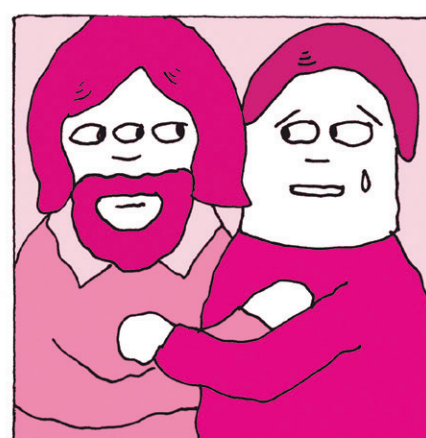
Kuten eräs katsoja ohjelman Facebook-sivuilla todistaa, Ylen *Ulos luontoon* on ”paras luonto-ohjelma ever”. Usein se ei tosin kerro vain luonnosta tai eläinten käyttäytymisestä, vaan ihmisen ja luonnon rinnakkainelosta. Se ei julista, vaikka tilasikin **Frederikiltä** kappaleen hirvissönnien suojelemiseksi.

Minut *Ulos luontoon* voitti puolelleen viimeistään majava-jaksollaan. Siinä tekijät rakensivat lattahäntien ruokalautan rukkimalle **Hämäläisen** pariskunnan kalastusreitille venekäytävän, jotta rauhallinen rinnakkaiselo luonnistuisi. Oivaltavassa ohjelmassa katsoja pääsee näkemään myös, miten kauan työryhmä kykkii metsässä onnistuneen eläinotoksen takia. Luontotoimittajat **Minna Pyykkö** ja **Kimmo Ohtonen** ovat laittaneet itsensä peliin joka jaksossa.

Sarjan ainoa huono puoli on, että sitä tulee vain kuusi jaksoa kerrallaan. Kevätkautta odotellessa!

Marja Honkonen

Toimitusvaikeuksia

SARJAKUVA PÄÄTTY.